

Адыгэ Голос адыга макь

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээт

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхыакушынэ Аслъан бзэ-джащхэм пшгэдэ-кыжъ ягъэхыгъэ-нымккэ федеральнэ кыулыкъум и Гъэло-рышлалэу Адыгеим щылэм ипашэу Сергей Ключ тыгъуасэ йу-клагъ. Мы кыулыкъум епхыгъэ учреждение-хэм япшгэрылхэр зэрагъэащхэрэм, щыклагъэу ыккы гумэ-кыгъоу щылэхэм, нэ-мыккы йофыгъохэм лъэныкхэхэр атегу-щылагъэх.

АР-м и Лышхъэу пэублэ псалъэ кышхыгъэ, Гъэло-рышлалэм илофшлэн зыпкъ игъэ-уцогъэным, щыклагъэхэр дэгъэзыжыгъэхэм зыналэ тет С. Ключ рэзэныгъэ гушхы-лэхэр пигъохыгъэх, тапэккы бэккэ зэрэщыгуыгъэхэр рилуагъ.

— Илээс зауэлкэ узэккэ-лэбжымэ, къэгъэлъэгъонэу илэхэмккэ Адыгеим щылэ Гъэло-рышлалэм Урысыем пэрытныгъэ щылыгъыгъ, ащ кыфэдгъэ-зэжыгъэ фае, — кылуагъ Тхыакушынэ Аслъан.

Сергей Ключ кызырлыуагъэмккэ, кыулыкъум ипшгэрылхэр зэригъэащхэрэм прокуратурэр, цыфхэм яфитыныгъэхэр къэзыуухымэрэ организациехэр лъэплъэх. Граждан обществэм хэхъоныгъэхэр ышлынхэм ыккы цыфхэм яфитыныгъэхэр къэуухымэгъэхэм фэгъээгъэ Совету УФ-м и Президент дэжъ цызэхашагъэм идэ-кыгъо зэхэсыгъо кыдыхэлъытагъэу, ащ иллыкхэхэм бэдзэ-

огъум и 14-м кышгэгъыагъэу и 17-м нэс республикэм ит колониехэр къакухыагъэх, ахэм ялофшлэн зэрагъэпсырэм зы-щагъэгъозагъ. Хъапсым дэххэм яфитыныгъэхэр укыуагъэ ху-гъэхэу агъэунэфыгъэп.

— Хъапсым дэфэгъэ цыфым ишхъафитныгъэ членэ, ау ащ даклоу ащ ифитыныгъэхэр къэ-ухымэгъэхэр зыщыжыгъэ-гъупшэ хуштэп, хэбзэгъэуцу-гъэм кызырлыгъэнафэу, ищы-клагъэр зэккэ ежыгъэгъотын фае, — кылуагъ Тхыакушынэ Аслъан Гъэло-рышлалэм ипашэ зыкыфигъазэзэ.

С. Ключ мыщ дэжымы кы-зэрэхигъэщыгъэмккэ, хъапсхэм адэххэм апашхъэккэ къатэфэр-рэр зэккэ шлоккы имылу агъэ-цаккэ. Ахэр афалэх, ашхыштыр арагъэгъоты. Дэо тхылъ къа-тхыгъэу агъэунэфыгъэп. Фе-деральнэ кыулыкъум унашхоу ышлыгъэм диштэу, Гъэло-рышлалэм епхыгъэ колониехэм язэ-тегъэпсыхъан, щыклагъэу щылэ-хэм ядэгъэзыжыгъын пэлухашт

сомэ миллиони 150-рэ хуэрэ ахъэ тедзэ къалэккыагъ.

Хъапсым дэххэм лоф зышлэхэрэм япчъагъэ хэгъэхъогъэ-ныр пшгэрылхъу зэрэ-щытыр С. Ключ кылуагъ. Джащ фэдэу чыгулэжыным зыфа-гъазэмэ, гъомылапхъэхэмккэ ежхэм ашхъэ алыгъыжыгъын зэ-ралэккыштыр, бзэджэшлэгъэ мыхылыгъэ зезыхыагъэхэу, ко-

Пщынэхэрэм арагъэшлэрэ лофхэм ахэхъо

кылытыгъэхэмккы республикэм ипашхэр лэпылэгъу къафэху-хэу закыфигъэзагъ.

2015-рэ илээсым имэзих зэфэхысыжыгъэр пштэмэ, Гъэло-рышлалэм епхыгъэ учрежде-ниехэм сомэ миллиони 9 фэдиз зытефэрэ продукция зэфэ-шхыафхэр кыдагъэккыгъэх. Колоние-поселениеу N 3-м чэт-хуным зыфигъэзагъ, ащ ишлуа-гъэккэ, мазэм кыккылоцккэ мини 6 фэдиз къэхыжыгъэ.

Кышхэгъэщыгъэн фае, ам-нистием епхыгъэ унашхоу за-штагъэм кышгэгъыагъэу рес-публикэм иучреждениехэм адэ-сыгъэ нэбгырэ 683-рэ шхыа-фит хужыгъэх. Бзэджэшлэгъэ мыхылыгъэ зезыхыагъэхэу къэ-ралыгъом, цыфхэм апашхъэ-ккэ зэрары зыпшыныжыгъэхэр хъапсым зэрэдэсынхэ фэе уахътэр амыухэу, условнэу тлу-пшыжыгъэхэм мэхъанэшхо зэрилэр, мыщ нахъ тэрэзэу лоф дэшлэгъэн ыккы мырэу-штэу шхыафит ашлыжыгъэхэрэм япчъагъэ нахыбэ шыгъэн зэ-рфаер С. Ключ кылуагъ.

— Лоф зыпшлэрэ мээитлум кыккылоцккэ республикэм ит коло-ниехэм ягумэккыгъохэм зашчы-гъэгъозагъ, ахэр дэгъэзыжы-гъэхэ зэрэхуштым уналэ тет, ащккэ тыпфэраз, — кылуагъ клэухым Тхыакушынэ Аслъан Гъэло-рышлалэм ипашэ зыкы-фигъазэзэ.

ТХЫАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхыэр А. Гусевым ты-рихыгъэх.

Шхыафитэу ащэбыбатэ

Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ и Ма-фэ шышхъэу и 22-м игъэккытыгъэу тыхэгъэу щыхагъэунэфыккыгъ. Адыгэ Республикэм иккэлэ шхыагъэу Мыекъуапэ Урысыем, Адыгеим я Къэ-ралыгъо быракъхэр шагъэбыбэтэгъэх.

1699-рэ илээсым а I-рэ Петр иунашхоккэ Урысыем ибыракъ хушхъафыккыгъэу аштэгъагъ. Пачыкхэм сурэтэу ышлыгъэгъэ быракъым шхо зэфэшхъаф-хэу 3 илагъ: фыжы, шхуантлэ, пльыжы. Совет хабзэм илээ-хъан, 1917 — 1991-рэ илээс-хэм, хэгъэгум быракъ пльыж

илагъэр, гъупчэ-уатэр сурэ-тэу тешхыагъэу щытыгъ.

Урысыем и Конституция кыпкырыккыгъэхэу, Урысыем и Къэралыгъо быракъ хэбзэ унашхоккэ аштагъ. Фыжышхоу кыккырэр: мамырныгъ, къэбзэ-ныгъ, шу дэд. Шхуантлэр: цы-хъэ пшыныр, уфэшпыккыныр.

Пльыжы: кыуащлэр, гушхъэ кыуащлэр, хэгъэгум пае лъэу агъэчъагъэр.

Мыекъопэ администрацием культурэмккэ и Унэ Урысыем и Къэралыгъо быракъ фэгъэ-хыгъэ мэфэккэ зэхэхэр щы-кыуагъ. Ансамблэхэм ахэтхэм ордэхэр къауагъэх, къэшъа-гъэх. Анахъэу тшлогъэшлэгъо-ныгъэмэ ащыщ клэлэцкыкхуэм Урысыем ибыракъ тыхыгъэ су-рэтхэр зэралыштыгъэхэр.

Тхылыплэм хабзкыкхыгъэхэу фыжыгъэу, шхуантлэу, пльыжыгъэу тхыпэжыгъэхэр агъалэщты-

гъэх. Клэлэеджакхэхэм сурэт-хэмккэ къагъэлыгъо ашлои-гъуагъ хэгъэгум ибыракъ ита-рихэ зэрэщыгъуазэхэр.

— Къэралыгъо быракъым плуныгъэ мэхъэнэ ин зэрэ-тырэр мэфэккы кышхыгъэ-гъуагъ, — кытылуагъ Мые-къуапэ иадминистрация кул-турэмккэ и Гъэло-рышлалэ ипа-

щэу Цэй Розэ. — Урысхэм, адыгэхэм, къэндзалхэм, урым-хэм, нэмыккы лъэпкхэм яныб-жыккыгъэхэр мэфэккэ зэхэхэм хэлэжыагъэх. Мамыр псэуккэм игъэпытэн фэгъэхыгъэ ордэ-хэр кызыдалуагъэх, зы пчэ-гум цызэдэуджыгъэх.

Хэгъэгум и Къэралыгъо быракъ члэхэу Адыгеим ис лъэпкхэр зэдэпсэху, мамыр щылаклэр зэдэгъэпытэзэ, яне-ушрэ мафэ нахышлэу зэрэху-штым яцыхъэ телъ. Тикъэра-лыгъо лофшлалэхэм яунашхъэ-хэм Урысыемрэ Адыгеимрэ ябыракъхэр шхыафитэу гъа-шлэм ащэрэбыбатэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Ны мылкъум игъэфедэнкIэ хэбзэгъэуцугъэр шъумыукъо

Республикэм ипрокуратурэ икъулыкъухэм цыфхэр зыщыпсэурэ унэхэр нахьышIу шыгъэнхэм пæ ны мылкъум къыдилыгътэрэ ахыщэр зэрагъэфедэрэ шыкIэр ауплэкIугъ.

УплэкIуным нафэ кызырэ-шыгъэмкIэ, ны мылкъур кызылэкIэхэрэ ны-тыхэм ащыщыбэмэ унэ защэфыкIэ, кIэлэцыкIухэрэ зэрэхэтхэу а мылкъур зэрэзэдырæе хъугъэ тхылхэм ягъэпсынкIэ пшъэрыл гъэнæфагъэу шылэхэр агъэацIэхэрæп. Джащ фэдэу фэтэрыр зэдырæе зэрэхъурэр къэзыушыхъатырæ тхылхэр тэрэзэу зерамыгъэпсыхэрæм пæе Урысые Федерацием и Конституцие, граждан, унэгъо хэбзэгъэуцугъэхэм ыкIи Федеральнэ законэу «Сабыл зилэ унагъохэм къэралыгъо Iэпылэгъу ятыгъэнымкIэ Iофтхьэбзэ тедзэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм кызырэдальгътэрæм тетæу зыныбжъ имыкIугъэхэм мылкъумкIэ фитыныгъэу ялэр укъуагъэ мэхъу, фэтэрæу ны-тыхэм кIэлэцыкIухэм зэдырæен фаеу шытымкIи хэбзэгъэуцугъэу шылэр аукуо.

Ащ кыхэкIæу зыныбжъ имыкIугъэхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм пæе къэлэ ыкIи район прокурорхэм лъæу 50-м ехъу хыкумхэм алэклагъэхъагъ, унæу ащэфыгъэм кIэлэцыкIухэм ялахъ зэрэхэлъыр къэзыушыхъатырæ тхылхэр ны-тыхэм зерищыклагъэм тетæу агъэпсынхэм телъытагъэу ахэр шытых.

Прокурор уплэкIунхэм нафэ кызырæшылгъэмкIэ, ны мылкъур къалахыным пæе ПенсиейэмкIэ фондым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэ тхылъ нэпцI-

хэр Iэклагъэхъэхэу кыхэкIы.

Джащ фэдэу Шæуджэн районим ипрокуратурэ ышылгъэ уплэкIуным ыуж Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ гъэнæфагъэ кызырэдальгътэу Петровам уголовнэ Iоф кы-пагъэтэджагъ. Ащ тхылъ нэпцIхэр ыгъэфедэхæ сомэ 359191-рæ къаихыгъ. Шæуджэн район хыкумым 2015-рæ ильэсым шышхъæлум и 6-м Петровам лажъэ зэрилэр ыгъэу-нэфыгъ, ау амнистием ехы-лэгъэ актым кыхэкIæу уго-ловнэ Iофыр зэпагъэу.

Джæджэ районим ипрокуратурэ иматериалхэм атегъэпсы-хъагъэу къалэтыгъэ Iофым кы-зэрэдальгътэрæмкIэ, зэрар зы-хыгъэм кышщэфыгъэ унэр ежъ ишIэ хэмылгъэу зыгорæм ра-щэжыгъэу щыт. Джащ тетæу сомэ мин 429-м ехъурэ ны мылкъур ыгъэфедэнымкIэ зэрар зыхыгъэм фитыныгъэ имылæжъæу къэнагъ. Уголовнэ Iофæу ащкIэ къалэтыгъэм изэ-хэфын джыри аухыгъæгоп.

Мыщ дакIоу шъугу къæдгъэ-кыжъымæ тшIоигъу 2015-рæ ильэсым жъоныгъуакIэм и 23-м кышщегъэжыгъэу унэ ащ-фыным е ашIыным пæе ны мылкъум изы Iахъ чыфæу ашта-гъэм итыжынкIэ е процент-хэм ятынкIэ кызырæзыфагъэ-федэрæм дакIоу ипотеке чы-фæкIэ заджэхэрæм пæуагъэ-хъан зэралгъыштыр.

Федеральнэ законэу «Са-быйхэр зилэ унагъохэм къэ-ралыгъо Iэпылэгъу ятыгъэным пæ Iофтхьэбзэ тедзэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм фашылгъэ гъэтэрэ-зыжыныгъэхэмкIэ организа-циехэу ипотекемкIэ чыфæ зы-тын фитхэм зэхъокIыныгъэхэр афашылгъэх.

Унэ ащэфыным пæе финан-с организации цыкIухэм зэзэгъ-ныгъэ адзэшыгъэхэм чыфæр атыжыным пæе ны мылкъур агъэфедэ хъуштæп.

Потребитель чыфæт коопе-ративкIэ заджэхэрæм пшъэры-лæу ялэхэм нахъ пхъэшагъэ ахалхъагъ. Къэралыгъо регис-трацием ыуж ильэсищ нахъ мымакIэ тешIэн фае зэзэгъ-ныгъэу а IофымкIэ зыуж ихъа-гъэхэм кIуачIэ илэ хъуным пæе.

Зыныбжъ имыкIугъэ сабыеу ялэхэм зэрар афэмыхъунхэм пæе ны-тыхэр шытыухъумæхэ тшIоигъу хэбзæукъоныгъэхэу ашIын альэкIыштыр.

Шъор-шъорæу Iофтхьабзэхэм язэшIохын ыуж шъуитмэ на-хьышIу, цыхъэ икъу зыфамы-шылэр риелтор фирмæхэм яфæло-фашIэхэм шъуащымыгъу ыкIи кызыфæшъумыгъэфедэх. Ны мылкъумкIэ нэмыкI горæм цы-хъэ фæшъошIымæ, нотариусым кыгъэшъыпкъæжыгъэ тхы-лым икъоу зышщыжъугъæуаз шъулапæ кIэшъудзæжыным ыпæкIэ.

Цыф бзæджашIэхэм зэрар кышъуахыгъэу, ны мылкъум игъэфедэнкIэ фитыныгъэ шъуи-мылæжъæу, шъузыпсæун уни, ахъи шъулæкIэмылæу шъукъа-нæм, прокуратурæм икъулы-къухэм зафæжъугъæзæн фае.

«Унæ кабинет» цыуилæшъушты

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэным-кIэ иучреждениехэм (поликлиникæхэм) ачIэт сен-сорнэ терминалхэм (инфоматхэм) мы ильэсым ишышхъæIу мазэ и 10-м кышщыублагъэу джыри зы IофыгъуакIэ цыфæу ахэм къяуалæхэрæм афа-гъэцкIэн альэкIы.

Министерствæм ипресс-къу-лыкъу кызырæтырæмкIэ, Iэза-плæм къаклохэу инфоматхэмкIэ чэзыум зыхэзытхэхэрæм ежъ-хэм «аунæ кабинет» ялэн альэкIышты.

Ащ фэдэ фæло-фашIэр кызы-фæбгъæфедэным фæшI регис-тратурæм илофышIэхэм цыфым фæгъэхыгъэ къэбарыр а ин-фоматым дальхъагъэу шытын фае. Арæушты пæшIорыгъэ-шъæу ашылгъэмæ, ищыкIэгъэ за-къор медицинæ полисыр скане-рым епхьыллæныш, инфоматыр штрих-кодым «къебгъæджæныр», полисым иномер «ебгъæтхы-ныр» ары.

Инфоматхэм яшIуагъæкIэ, вра-чым дæжъ узэрæчIэхъащт та-лоныр пæшIорыгъэшъæу уилэн зэрилгъыштым имызакъоу, ащ Iоф зэришIэрæ графикри зæ-бгъæшIэн амал шылæ хъугъэ.

Инфоматым дæптхэн фаер зæ-кIэ зыуухырæм ыуж ащ кы-уеты врачæу зыдæжъ укIощтыр, мафæу ыкIи уахътæу ащ узи-штæштырæ зэрытхæгъэхэ та-лоныр.

«Унæ кабинетым» ибгъотæшты аужырæу врачым дæжъ узышъ-Iэм диагнозырæ пфигъæуцугъэр. ПæшIорыгъэшъæу чэзыум зы-хæптхæгъæу, талоныр уилæу, ау ащ ит мафæм Iэзæплæм укIон умылгъæкIынæу хъугъэмæ, ре-гистратурæм илофышIэхэр кы-хæмыхъæу «унæ кабинетым» ар шызæблæпхъун, нэмыкI та-лон кылыпхын плæкIышты. Ин-фоматхэм къатырæ амалхэр икъу фæдизæу цыфхэм кызы-фагъæфедэнхэу зэрагъашIэмæ, врачым дæжъ чIæфæнхэм зэ-режæхэрæ уахътæр бæкIэ нахъ макIэ хъушты.

(Тикорр.).

Къэралыгъо быракъым и Мафæ ялæубытыпIагъ

Урысые быракъым и Мафæ ПсышIопæ районим общественнæ-культурнэ проектæу лъæпкъ зэф-шъхъафхэр зэфзышщытхэм егъэжъапIэ фашылгъ. Кавказым шыпсэурæ лъæпкъхэм я Щытхъу и Му-зей агъэпсыныр рахъухъагъ.

Ар зигукъæкIыр Пениамин Чолокян ары. Общественнэ IофышIæу, гупыкI зилæ цыфæу ар щыт, орæдылу, усэхэр етхы. Ахэр нахъыбæм зыфæгъэхъы-гъэхэр укызырэхъухъæгъэ къэ-ралыгъор шIу плæгъун, лъæпкъ-хэм азыфагу мамырныгъэрæ зæгурылоныгъэрæ ильын зэрæ-фаер ары.

— Ильэс заулæкIэ узæкIæ-бæжмæ, Къыблæ Осетиерæ Абхъазымрæ ащыхъуштыгъэхэм, джы Украинæм шыхъурæм угу мыузæу уялплын плæкIырæп, — ело Пениамин. — Зæлæблæгъэ цыфхэр хъарæм зэрæзæфашы-рæм, зæкъош лъæпкъхэр зэрæ-зæпагъæуцухэрæм дебгъаштæ

хъуштытæп. АщкIэ тæ пшъæд-кыжъышхо тил — Урысыем зæмызæгъыныгъэ кытымгъæ-тæджæнымкIэ. ТыкызыхæкIыгъэ лъæпкъым емылтыгъæу тæ, мы къэралыгъом шыпсæухэрæм-кIэ, нахъ тылушын, тыкIоцIэн, зыч-зыпчæгъоу тыштытæн фае. Тызырызы хъумæ, тыкIодышты...

Чыплæм шыпсæурæ общест-венникхэу Чолокян игукъæкI къэзыпхъотагъэхэм къадыри-гъæштагъ а лъæхъаным райо-ным ипæщагъæу, джы Шъачэ имэр иапæрæ гуадзæу Виктор Филоновым.

Анахъ шъхъалæмкIэ рагъæ-жъагъ — Кавказым шыпсæу-рæ лъæпкъхэм я Щытхъу и Му-

зеу «Кавказ лъæпкъхэм я КIэн» зыфилорæм ишIын ыкIи илыгъын тегъэпсыхъæгъэ ШIушIæ фонд зæхъагъ. Районим шы-псæурæ лъæпкъхэм ялыкIохэр ащ хæхъагъэх. Тхылгъæу ищы-клагъэхэм ягъэпсын дакIоу чы-гоу музеир зытырашIыхъащ-три кыхахыгъ. Ар псæупIæу Вишневкæм кышщагъотыгъ, фе-деральнэ гъогури пæчыжъæп. Унæм ипроекти хъазыр. Мы Iофыр зэрæхъылæм ыкIи пшъæ-дæкIыжъ ин зэрæхэлъым пæе зæхъацIохэр Iэпылэгъу ыкIи упчIæжъæгъу хъушъуштытæу, ар зышIогъæшIæгъонхэм кыхæлæ-жъæнхэу къæджæх. Проектыр нахъ шъхъæихыгъэным пæе Щытхъум и Музей зыфæдæ-штым, пшъэрылæу илæштым афæгъэхыгъэ лъæтегъæуцæ Фон-дым зæхишщагъ.

— Урысыем ибыракъ и Ма-фæ тефæу лъæтегъæуцæур зэрæ-зæхъæшщæгъæм, чыплæу ар зы-щытшылгъэм къагъæлæгъæу пшъэ-рылæу лъæплæу тилæр, — игушылæ кышщыхыгъæштыгъ Фондым изэ-хæцæнрæ проектым игъэпсын-рæ мылкъу мымакIэ ахæзылæ-хъæгъэ Аркадий Тавадян. — Мары джыри нæгушIоу кышщы-тæгъокIыгъэх Адыгэ тарихъ-этнокультурнэ гупчæу «Барс» зы-

филоу къуаджæу Нæджыкъо пæ-мычыжъæу агъэпсыгъæм. Мæ-хъанæшхо зилæ IофыгъомкIэ кыддырагъаштытæу лъæпкъ об-щинæ зæфæшъхъафхэм, Шъачэ ихæбзæ къулыкъухэм ялыкIохэр, нахъыжъхэр, ныбжыкIэхэр, цыфхæу тизыгъæпсæфылæхэм яхæхъоныгъэ зилахъышIу хæл-хэр, мамырныгъэм игъэпытæн дæлажæхэрæ кызырæкIопIа-гъэхэр лъæшæу тигуапæ.

Музеуеу шIушIæ мылкъукIэ ашIынæу агъæнафæрæ къатищ хъурæ унæм чIæтынæу рахъухъæ. Проектым кызырэдальгътэрæм-кIэ, ащ конференц-залышхо, шIæныгъæ-методическæ отдел, къæгъæлæгъæуапIэхэр, тхылъ-еджаплæ хæтыштытæ. Гупчæ шъхъа-лæ Советскæ Союзым ыкIи Урысыем ялыхъужъхэм афы-хæхыгъæшты.

Мы музеим ишIын игъо

шъыпкъæу зэрæштытæ ыкIи ащкIэ Iэпылэгъу зэрæхъуштытæ Шъачэ игъæцæкIæкIо хæбзæ къу-лыкъухэм ялыкIохэм кыха-гъæштыгъ.

— Апæрæ лъæбæкъур тшIы-гъахэ, ятIонæрæри шIокI имылæу ащ кыкIæлгъыкIощты, — ело хылушъо шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасæ итхъаматæу КIахыхъу Мæ-джыдæ. — Ащ мæхъанæшхо зэрилæм зи ехъырæхъышæрæп. Лъæпкъæу тишъолъыр шыпсæу-хэрæм азыфагу мамырныгъэрæ зæгурылоныгъэрæ ильыным ар фæлорышIæшты, гъогушхоу кы-зæдæткIуштым икъæжъапIэ ты-тет. Щытхъум и Музей зæкIæми тызæрипхышты, кытIкIæхъухъэрæ ныбжыкIæхæри анахъ лъæплæу дунаим тет мамырныгъэм уасæ фашIыным фицæштытæ.

НЫБЭ Анзор.

Сурæтхэр авторым иех.

Урысыем щыкъэбархэр

Тикъэралыгъо кыщашыгъэхэр игъо афалъэгъух

Къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фэныкӀоныгъэхэм апае ӀэкӀыб къэралхэм къащашыгъэ медицинэ Ӏэмэ-псымэхэр къащэфын фимытхэу Урысыем шагъэпсын альэкӀышт. А шыкӀэм кыхимыубытэхэрэр Таможеннэ союзым хэхьэрэ къэралхэм къащашыгъэхэр ары. ДжырэкӀэ ахэм ахахьэхэрэр Белоруссиемрэ Казахстанрэ ары нылэп.

Сыдрэ лъэныкъокӀи апэ ит

ГТО-м исистемэ къэлэтыжыгъэным ехыылэгъэ указым Владимир Путинр кӀэтхагъ.

— Дунэе спортым пэрытныгъэр щызылыгъэхэм ясатырэ икӀэрыкӀэу Урысыер хэуцожыгъ ыкӀи а позициер къэгъэ-нэжыгъэн фае, — щыхигъэунэфыкӀыгъ

къэралыгъом ипашэ физкультурэмрэ спортымрэ хэхьоныгъэ ягъэшлыгъэнымкӀэ Совету Президентым джэ щызэхэ-щагъэм изэхэсыгъоу Кремлым шылагъэм. — ШыпкӀэ, тыхэхьоныгъэхэм тащыгушӀукӀэу тыщысынкӀэ жыӀо. Ары пакӀош, ащ зэрар къытын ылъэкӀышт. Ренэу ыпӀкӀэ тылӀыкӀотэн, хэхьоныгъа-кӀэхэр тшӀынхэ фае. ЗэкӀэми ашӀэ сырэ лъэныкъокӀи хэхьоныгъа-кӀэхэр умышыхэ зыхьукӀэ, ащ лыпытэу зэкӀэ-кӀожыныр кызэрэжыэрэр.

ТэтыехэмкӀэ зекӀоштых

ӀэкӀыб къэралхэм къащашыгъэ автомашинэхэр къэралыгъо фэныкӀоныгъэхэм апае къащэфынхэ фимытхэу зыгъэ-нэфэрэ унашъоу Урысые Федерацием и Правительствэ ышӀыштым ип-роект кыдэгъэкӀынымкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ Министерствэм кыгъэхъазырыгъ. Мы лъэныкъом ехыылэгъэ зэлукӀэу къалэу Нижний Новгород щыкӀуагъэм джащ тетэу кыщиӀуагъ ведомствэм ипашэу Денис Мантуровым. КызэтынэкӀыгъэ илъэсым ыкӀэхэм адэжы кыщыублагъэу автомашинэхэр щэгъэнхэм щыкӀагъэхэр зыщыфэхъухэу ыублэгъэгъэ автопро-мым къэралыгъо Ӏэпылэгъу етыгъэным ар изы Ӏофыгъоу цыт.

Американскэ кинофильмхэр къарагъэ-гъэлъэгъоштых

Урысые кинорежиссерхэм фэгъэкӀотэныгъэхэр афашыгъэн-

хэм ехыылэгъэ хэбзэгъэуцугъэм ип-роект Къэралыгъо Думэм кыщагъэ-хъазырыгъ. ӀэкӀыб хэгъэгъухэм ащаты-рахыгъэ кинофильмхэу урысые кино-театрэхэм къащагъэлагъоухэрэр пӀэлъэ-благъэм бэкӀэ нахь макӀэ ашӀынхэ альэкӀышт. ЗэрэгугъэхэрэмкӀэ, ӀэкӀыб хэгъэгъу кыдэгъэкӀа-кӀоухэм къагъэхъа-зырыгъэ кинолентэхэу урысые кино-театрэхэм къащагъэлагъоухэрэм яна-хыбэр Америкэм кыщыдагъэкӀыгъэх, ахэм зэкӀэубытэныгъэхэр афашыштых — къагъэлагъоухэрэм япроцент 50-м нахыбэн ылъэкӀыштӀэп ӀэкӀыб къэралхэм къащагъэхъазырыгъэхэу ахэтыштыхэр, адрэхэр урысые кинорежиссерхэм ты-рахыгъэхэу щытынхэ фае. Джащ те-тэу кыӀуагъ партией «Единэ Росси-ем» ыцӀэкӀэ Къэралыгъо Думэм иде-путатэу Роберт Шлегель. Депутатым хигъэунэфыкӀыгъ урысые хэбзэгъэу-цухэм яхыылэгъэ санкциехэу амери-канскэ хэбзэ ӀофышӀэхэм агъэнэфагъэ-хэм апэуцужырэ шапхэу ар зэрэ-щымытыр.

ПСОЛЪЭШЫНЫР

«Урысые гъэзетым» кыхиутыгъэ къэбарым кызэрэщилорэмкӀэ, зычӀэсыхэрэ унэ лъэпкыкӀэу «эконом-минускӀэ» зэджагъэхэр Урысыем жьугъэу щашӀхэу аублэн ылъэкӀышт. ЗэрэгугъэхэрэмкӀэ, ахэр цыкӀоу гъэпсыгъэ фэтэрхэу инфраструктурэмкӀэ щыкӀагъэхэр зилэхэу щытыштых ыкӀи еджапӀэхэм, тучанхэм апэчыжъэ чыпӀэхэм ащагъэпсыштых.

Унэ лъэпкыкӀэхэр къежъэнхэкӀи мэхъу

Ахэр гупсэфыпӀэ-рэхъатыпӀэу щымытыштых нахь мышӀэми, экспертхэм зэралытэрэмкӀэ, зычӀэсышт унэ зэзыгъэгъоты

къыгот. Ащ фэдэ фэтэрыр зэрэмыным кыхэкӀэу, зычӀэсы-хэрэ анахь бюджет унэ лъэп-къэу агъэпсы.

Экспертхэм зэралытэрэмкӀэ, шынагъоу щытыр апартамент-фэтэрхэр «эконом-минус» зыфилорэ зычӀэсыхэрэ унэ лъэпкыкӀэм захагъахъэхэкӀэ, а практикэр унакӀэхэу агъэпсыхэрэми алыӀэсын зэрильэкӀыштых ары.

ЯтӀонэрэ шапхэу ащ фэдэ унэм пылӀыр цивилизацием пэчыжъэ чыпӀэм зэрэщыгъэпсыгъэщтыр ары. Арыш, ащ фэдэ фэтэр къэпщэфыным фэшӀ сабий ӀыгыпӀэхэм, еджапӀэхэм, поликлиникэхэм, общественнэ транспортым икӀэуцупӀэхэм уапэчыжъэ узэрэпсэуштым угукӀэ уфэхъазырын фае.

зышӀоигъоухэр жьугъэу къа-кӀэупчӀэштых, сыда пӀомэ ауасэ иныштӀэп.

Псэолъэшлыным епхыгъэ къэ-ӀуакӀэхэр гъэкӀэжыгъэнхэм кӀэ-щакӀо фэхъугъэх Урысыем икӀэ-лэ шъхӀалэ иинвесторхэу а къэ-ӀуакӀэм тегъэпсыкӀыгъэу деловой гупчэм шацэрэ апартамент-фэтэрхэу зычӀэсыштых унэхэм ахамылытэхэрэр шъхӀэхыгъэу зыгъэпсы зышӀоигъоухэр.

Экспертхэм зэралытэрэм-кӀэ, шынагъоу щытыр апарта-мент-фэтэрхэр «эконом-минус» зыфилорэ зычӀэсыхэрэ унэ лъэпкыкӀэм захагъахъэхэкӀэ, а практикэр унакӀэхэу агъэпсы-хэрэми алыӀэсын зэрильэкӀы-штых ары.

Квартирэр зычӀэсыхэрэ унэ класс анахь цыкӀлӀум хэхъэу щытыным фэшӀ ар цыкӀлун фае. Фэтэр-студиехэу яинагъэкӀэ квадратнэ метр 18-м шомы-кӀыхэрэр Урысыем бэшлагъэ зыщагъэхэрэр. Ащ фэдэхэм языгъэпскыпӀэ-щагуикӀыпӀэ зэхэт пщэрыхъапӀэм зы дӀэкъ закӀокӀэ пыутыгъ нылэп, хъа-кӀэщ-чъыпӀэр пщэрыхъапӀэм

ГушыӀэм пае, риелторхэм кызэралорэмкӀэ, къалэу Мос-ква пэмычыжъэу ащашыгъэ унакӀэхэм джащ фэдэ фэтэр-хэу ахэтхэм ауасэ сомэ мил-лиони 2-м кыщыублагъэу миллиони 4,5-м шӀокӀырӀэп.

Пыутэу щыт нахь мышӀэми, мы фэтэр лъэпкыкӀэр пстэу-ми къякӀу пӀон лъэкӀыштӀэп. Сыда пӀомэ ащ фэдэ унэхэм нӀбгыриштым зыщагъэзэн альэ-кӀыштӀэп, ау квартир-студие-хэр, гушыӀэм пае, ятэ-янэхэм ахэмысэу псэухэрэ унэгъо ныбжыкӀэхэм къякӀу. Студи-ер кызыщэфыерэм уасэмкӀэ кызэригъэнэжыерэм имыза-къоу, гъэцӀэкӀэжыын ӀофшӀэнхэм-кӀи, коммунальнэ фӀо-фашӀэ-хэм ауасэхэмкӀи нахь фэдэу цыт. Ащ фэдэ квартирэм анахь щыкӀэгъэшхоу фӀэлпӀэгъуштых балкон зэримылэр ары. Ащ нэмыкӀэу, зэпыутыпӀэхэр зимы-лэхэ фэтэрым мӀаехэр псын-кӀэу еуцох, арыш, мэр изы-щышт кӀочӀэшхо зилэ венти-ляцие ибгъэуцон фаеу хъушт. Ащи мылӀку шӀукӀае пӀэухъашт.

ЯтӀонэрэ шапхэу ащ фэдэ

унэм пылӀыр цивилизацием пэчыжъэ чыпӀэм зэрэщыгъэ-псыгъэщтыр ары. Арыш, ащ фэдэ фэтэр къэпщэфыным фэшӀ сабий ӀыгыпӀэхэм, еджапӀэхэм, поликлиникэхэм, общественнэ транспортым икӀэуцупӀэхэм уапэчыжъэ узэрэпсэуштым угукӀэ уфэхъазырын фае. А лъэ-ныкъохэмкӀэ цыфым амалэу илэхэр зэрэмэкӀэштхэм кыхэ-кӀэу фэтэрым уасэу илэри къелыхын ылъэкӀышт, нэмыкӀэу къэпӀон хъумэ, зы унэ нахь мыхъурэ фэтэрым уасэу илэ-штыр сомэ миллион 1 — 3-м шомыкӀынкӀи мэхъу.

Мыщ дэжыым унэм нэша-нэу илэхэм щэфакӀохэр ащи-гъэгъозэнхэр инвесторым ип-шъэрылӀэу цыт. Нэужым щэфа-

кӀышт. Непэ зы-чӀэсын зимылэхэу тыхэгъэу щыпсэ-ухэрэр нӀбгырэ миллион 15-м ехъух, банкхэм чыфэ къала-хыгъэкӀи яунэе псэупӀэ ахэм къащэфын альэкӀыштӀэп.

Арэу щытми, ащ фэдэ квар-тирэ къэпщэфыным ушыгугъы-ныр джырэкӀэ жыщэ. Псэолъэ-шынымкӀэ Министерствэм кы-зэрэщылагъэмкӀэ, классыкӀэм тегъэпсыкӀыгъэ зычӀэсыхэрэ унэхэр гъэфедэгъэнхэм ехы-лэгъэ предложениехэр джыр-экӀэ а ведомствэм кыльа-гъэлэсыгъэхэп.

«Зигугъу къэтшлыгъэ унэ лъэпкыкӀэм тиреспубликэ чыпӀэ щырялэн ылъэкӀышта?» зыфэ-

Пыутэу щыт нахь мышӀэми, мы фэтэр лъэпкыкӀэр пстэу-ми къякӀу пӀон лъэкӀыштӀэп. Сыда пӀомэ ащ фэдэ унэхэм нӀбгыриштым зыщагъэзэн альэкӀыштӀэп, ау квартир-студиехэр, гушыӀэм пае, ятэ-янэхэм ахэмысэу псэухэрэ унэгъо ныбжыкӀэхэм къякӀу.

кӀохэм агъэнэфэшт зэрэнахь пыутым кыхэкӀэу шӀуагъэу ялэхэр шагъэзыештыхэми, ща-мыгъэзыештыхэми.

Арэу щыт нахь мышӀэми, экспертхэм зэралытэрэмкӀэ, ащ фэдэ фэтэрхэр бӀдзэршлы-пӀэм кызитаджэхэкӀэ, щэфа-кӀохэр къа-кӀэупчӀэнхэ ылъэ-

пӀощт упчӀэмкӀэ зызафэтэгъа-зэм, Адыгэ Республикэм псэ-олъэшлынымкӀэ, транспортымкӀэ, унэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хызмэтхэмкӀэ и Министерствэ и-специалистхэм кызэрэталуа-гъэмкӀэ, а шапхэм тегъэпсы-кыгъэу зы унэ бэ темышӀэу Мыекъуапэ кыдэтэдджэшт.

**Нэклубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
СЭХЪУТЭ Нурбий.**

Хэгъэгъу зэошхом ехылагъэу тхылъыбэ щыI, кинофильмхэр тырахыгъэх. Зыфэдэ къэмыхъугъэ зэошхор зауыгъэр илъэс 70-рэ хъугъэ, ау ащ икъэбар ухыгъэу щытэп. Джы къызнэсыгъэми заом ехылагъэ хъугъэ-шлагъэхэр кIэу «къычIэужьых», илъэс 70-м къыдэфагъэу зикъэбар амышIэщтыгъэхэр зыщыкIодыгъэгъэ чыплэхэр къагъотыжьых, яхъэдэ къупшхъэхэр къычIахыжьых, къош къэхалъэхэм ачIалъхъажьых. Заор — зэошхуагъ, хъугъэ-шIэгъэ пстэури зэхафын альэкIыгъэп. IофшIэнхэр ыпэкIэ лъэкIуатэх.

Тирайон шъхъафит зышIыжьиыгъэмэ ащыщ

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ИКЪЭБАРХЭР

Ны мылкъум ишIуагъэкIэ

Урысыем щыпсэурэ унэгъо миллиони 3-м ехъурэмэ ны мылкъум ишIуагъэкIэ рунэ амалхэр нахъышIу ашIыгъэх. А гухэлъым зэкIэмкIи сомэ миллиони 3-рэ мини 160-рэ пIуагъэхъагъ.

Унэ амалхэр нахъышIу шIыгъэнхэм имызакъоу, кIэлэцIыкIухэм гъэсэнэгъэ ягъэгъотыгъэным, еджэплэ учреждени-ехэм ащIыгыгъээнхэм ыкIи ным къыратыщт пенсиер нахъыбэ хъуным апэ-луагъэхъан альэкIыщт. ГушIэм пае, кIэлэцIыкIухэр егъэджэгъэнхэм фэшI сомэ миллиард 11,3-м телъытэгъэ заявкэ мин 230-рэ, ыныбжь къызыскIэ ным къыратыщт пенсиер нахъыбэ шIы-гъэным фэшI мылкъу зыщызIуагъэкIэрэ Iахъэу ащ иIэм мылкъур хэгъэхъэгъэ-ным фэшI сомэ миллион 558-м телъы-тэгъэ заявкэ мини 2,8-рэ ПенсиехэмкIэ фондым лъагъэлэсыгъ.

ПенсиехэмкIэ фондым ичIыплэ къу-лыкIухэм ны мылкъум телъытэгъэ къэралыгъо сертификат зэратыгъэхэ унагъохэм япчъагъэ непэ ехъулэу миллиони 6,3-м ехъугъ. Мыщ дэжъым ны мылкъум щыщ зэтыгъо ахъэ Iахъэу сомэ мин 20 ятыгъэным ехылагъэ лъэлу тхылъхэр ПенсиехэмкIэ фондым

ичIыплэ къулыкIухэм къэралыгъо сер-тификат зилэхэм алахых.

Ны мылкъум щыщ зэтыгъо ахъэ тынэу сомэ мин 20 къалыхыгъэным ифитыныгъэ къызыфагъэфедэн альэкIыщт ны мылкъум ехылагъэ къэралыгъо сертификат зилэхэу ыкIи 2015-рэ илъэ-сым итыгъэгъазэ и 31-м нэскIэ ар зэратыщтхэу ны мылкъур зытелъытэгъэ лъэныкъо шъхъалэхэм апэлузымыгъэ-хъагъэхэм. Ны мылкъум щыщ зэтыгъо ахъэ Iахъэу сомэ мин 20 къалызыхы зышIоигъохэм 2016-рэ илъэсым игъэтхэпэ и 16-м нахъ мыкIасэу ПенсиехэмкIэ фондым лъэлу тхылъ ратын фае.

Ащ фэдэ лъэлу тхылъ атын альэ-кIыщт Урысыем ишIолъыр щыпсэухэу къэралыгъо сертификат зилэ пстэуми.

Лъэлу тхылъым иптхэнхэ фае СНИЛС-м иномер, къэралыгъо серти-фикатым исериерэ иномеррэ. Лъэлу тхылъыр яптынэу узыкIокIэ зыдэпIы-

гынхэ фае узщыщыр къэзыушыхъа-тырэ документиыр, мээитIу плалъэм шIомыкIэу зэтыгъокIэ сомэ мин 20-р зыдагъэкIошт счэтым иреквизитхэр

нафэ къэзышIырэ справкэу банкым къылыпхыгъэр. Цыфым сомэ мин 20-р мафэ къэс зыфэныкъоу щыт лъэныкъо-хэм апэлуигъэхъан ылъэкIыщт.

Мы илъэсыр имыкIызэ бгъэнэфэн плъэкIыщт

1967-рэ илъэсым къэхъугъэхэу е ахэм анахъ ныбжьыкIэхэу Адыгеим щыпсэ-ухэрэм пенсием пае мылкъу зэлугъэ-кIэгъэныр зэрагъэфедэщтым е страховой пенсием ифедэхэм апае ар амыгъэ-федэщтэу зэрэрахъухагъэм ехылагъэ къэбар тызхэт илъэсыр имыкIызэ ПенсиехэмкIэ фондым лъагъэлэсын фае.

Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэнафэрэм тетэу, цыфыр зылут IофшIапIэм лэ-жъапкIэмкIэ фондым ипроцент 22-м тегъэпсыкIыгъэу иIофшIлэхэм апае мазэ къэс ПенсиехэмкIэ фондым стра-ховой тынхэр лъэгъэлэсых. Ащ щы-щэу процент 16-р страховой пенси-ем хагъахъэ, цыфым ишIоигъоныгъэкIэ проценти 6-р мылкъу зыщызIуагъэкIэрэ пенсием хагъэхъан альэкIыщт.

Пенсием пае мылкъу зэлугъа-кIэхэу Адыгеим щыпсэухэрэр нэгы-

рэ мини 138-м ехъу. Ахэм ащыщэу нэгырэ 5270-м пенсием пае шIыкIэу агъэфедэщтыр 2014-м агъэнэфагъ ыкIи ифэшьошэ лъэлу тхылъ ПенсиехэмкIэ фондым ратыгъ.

Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд джащ фэдэу лъэлу тхылъ ратын фае имылкъу зыгъэлорышIэщтэу мыкIэ-ралыгъо пенсие фондхэм е гъэлорышIэ-компаниехэм язытыгъэхэу мылкъу зы-щызIуагъэкIэрэ пенсиер ымыгъэфедэ-жьищтэу изыхъухагъэхэми.

Лъэлу тхылъыр ор-орэу укIонышъ ПенсиехэмкIэ фондым ичIыплэ къу-лыкIу ептын е къэралыгъо фэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ гупчэмкIэ (МФЦ-мкIэ) лъыбгъэлэсын плъэкIыщт.

**ПенсиехэмкIэ фондым
и Къутамэу Адыгэ Республикэм
щыIэм ипресс-къулыкIу**

«Усэ гъогур бэмэ апэсэшлы...»

Дунаир зытетым тет — зызэблехъу, ау зэхъокырэп, зихъожьырэп: тыгъэр къепсы, мазэр къехъэ, ошхыр къешхы, жьыбгъэр къепщэ...; илъэсым имазэхэми зызэблахъу, ау мафи, жъуагъуи огум къызырэп, тыгъэр къефэхырэп; гъатхэ щымылэу, чъыг къэмытлэмэу, коц къыхэмыклэу гъэмафэм зыми къыпыклэрэп, зи щышхъалгъэрэп. Бжыхъэм лэжыгъэ лъпхыжыным гъатхэм икътлэмьгъо-шхъэлагъэ ищыклагъ. Уашьор чыгум егъашы къытефэщтэп, ахэр гъашлэх, зы чыплэ итых. Джащ фэдэ сурэтхэмклэ дунай зэблэхъур зэпышлагъэ.

«Зэрэзэхэлъ дунаир Зыгорэм зэрэзэхилъхъагъэу Зэрэшьэф сигъунапкъэ, Зэгорэм зэрэшьэфыгъэу», — щело Дэргэ Тимур ихэшыпыкыгъэ усэхэр къызыдэхъэгъэ тхыпъэу «Гъэшлэрэ лъэпэчлас» зыфилорэм. Адэ а дунайшхоу ащ фэдизыр зыщызэблэхъурэм хэт цыфым сыд къехъулэрэ? «Сыщыц дунаим ежъыри сщыщыш...» — щетхы иусэ Тимур, дунаим идэхагъэ егъэшлагъэ: «Оуиу! Хэт къымышлагъэми, дахэ дунаир!»

Дунаим ишъэф къыгъотыным фэхъуапсэ усаком, ыпэрэ усэ сатырхэм ар къагъэлагъэ, идэхагъэ еумэхъы, икъэбзагъэ гуклэ ештэ, егъэлъашы, лъэпкъ акъылым рыгуаэзэзэ, шыпкъагъэ зилэм гоуцо, гъогум дэхыгъэм еушыи, шырытэу Дэргэ илъэпкъ фэугъуае гурэ псэрэклэ, сабыим зэрэфыщытынэу гукъабзэклэ. Илъфыгъэ гу лъырегатэ къэхъумэ, гунэ зылыфыщтым: гухэлъэу ышырэм зэрэфэшыпкъэщтым, «зэфагъэр ищылаклэ хъуным», «афишынэу ренэу цыфхэм гушлэ».

Ежъ къехъулэгъэ щысэр илэубытыплэу икълэ гъэсепэтхыдэ фелччы: ыгу мыкълэу, щэлагъи лыгъи илэнэу, гугъэм инэф зыдылыгъынэу, гушхуагъэрэ пытагъэрэ хэлъынэу, щытху нэпцым димыхъынэу, шлүбэ ышлэнэу, цыфым клэлэныр иамалынэу, иныбджэгъухэр игъусэгъунахъу:

...Усэр зыфэстхыгъэр, сиклал, оры!

...Пшлэнэу узкыщылэр, узфыщылэр,

Пклэнчъ мыхъунэу гъашлэу къыуатыгъэр!

Лушыгъэ хэлъэу, лыхъужыныгъэр шлэныгъэм, шлошхъуныгъэм, къэбзагъэм, шлупъэгъум зэрильэпкъ тамыгъэр зэхышлэзэ, исабий фишлэрэ гъэсепэтхыдэклэ лъэпкъым икълэхэм иджэмакъэ альегъэлэсы усаком.

Дунаим хэхъухъэрэп къыбгъурылоним, емрэ шлүмрэ зэрэзэпыщытыр зэхэпшлэным гукълэ лъэш ищыклагъ, етлани ар нахъ зызэхапшлэрэп уихэгъэгу упэчыжъэ зыхъуклэ ары. Урыс философышхоу И. Ильным ихэгъэгу пэлэпчъэу ытхыгагъ: «Уихэгъэгу ишлупъэгъу зызэхапшлэрэп уигузэхашлэрэ уигукълэуагъэ уищылэныгъэ узыхэткълэхэклэ ары».

Лъэпкъ лъэужым итэу Дэргэ Тимур егъэзыгъэклэ хэхъужыр зыбгынэгъэ адыгэхэм хэгъэгу пчъагъэхэм ащылуклагъ, ягууэлыузи зэхышлагъ: нэмык хэгъэгу ушыхэхэсэу рэхъатныгъэ зэрэмыгъотыщтыр, лъэпкъылым игумэклэ зэрэукопъэщтыр къызыщыгъэу чыгум иджэмакъэ ытхыакулэм зэрымыхыщтыр къыгурылауагъ, ары зекло клоним зыкыфэгумэклэрэ: «Зеклопмэ лышлэ нэбгырэу сахэхъон. Сжъэщт мафэ горэм къэскълэу хъанэу...» Дунаим изытет зэхи-

шлэнэу, лъэпкъыр ичыгуужь еклужыныр фигопсынклэнэу гъогухэм атэхъашт лышлоу.

Лъэхъанэ пэпчъ гумэклэгуи гушлуагъуи къыздехъы. Тызхэт лъэхъаным къыздихыгъэ гумэклэри лэклэб ышырэп усаком. «Былымыр — осэпс» зылогъэ лъэпкъым джы былымыр ыпэ ишъэу зэрэжагъэм гумэклэ макъэ регъэшы. «Сыдклэ былым» е «былымэп ар» пхэтэпэмыхъ ашлэрэ цыфым пае ало, цыфым илъэплагъэ агъэлъэшэу осэшхо раты. Цыфым нахъ лъэлэ зэрэщымылэр тиусэкло нахъыжхэм ятхыгъэхэм бэрэ къащыхагъэщыгъ. Коммунистическэ идеологиэм творческэ лофышлэр зэкълэулагуагъэ ылыгыгъ Хъаткъо Ахъмэд ымакъэ тлупшыгъэу «Цыфыр щэрэ — щылэмэ хъар» ыуи зетхым. Лъэхъанэ зэжъу дэдэм ащ пае уагъэпшынащыгъэ, агъэпшынагъ имыфэшыуашэуи. Я 50 — 60-рэ илъэхъэу уахътэм ымакъэ зыщитлупшырэм цыфым аналэ фагъэзэжы: «Цыфмэ сырягуэсэу сыщыл» — етхы Бэрэтэрэ Хъамидэ. Цыфым угомытэу, цыфхэм уахэмытмэ, сыд пае ушылэщт, уишлуагыи хэт къышлэщт? Джауштэу цыф уасэм зыкызызэуехыжы.

Джы непэрэ лъэхъаным сыд фэдэ уаса цыфым илэр? Ар Тимур итхыгъэ хэтэгъуатэ: «Цыфым фэдэу жъалымэу зи дунаим темыт, Шхъухъэшлэнклэ

ащ фэдэу псэ зыпыты шымыл...», е «... цыфым цыфыр ипый...» Ыгу мэкълэуагъэ: «Мы дунаеу зэлыхъэпагъэр Клодыжыным факло, сикъош», етлани зыкышлэжыш: «Ау щыл цыфы цыхъэ фэлшыну...»

Джы тхэрэ ныбжыклабэхэм джащ фэдэ мэкъамэ яусэхэм ахэлуклы. Шхъафитэу цыфыр тилъэхъан щэпсэу, ары джы непэ тызыщыгуаэзэр, ау а шхъафитныгъэм цыфыр ыгъэ-клодыпагъ, нэбгырэ пэпчъ зытет шыпкъэр иплъэгъуклэу щылэныгъэм тапашхъэ къышлыгъ: Уигъомэ, къыбдэгъулоштыр гуфилъэу маклэ, уигъуаджэмэ, къыбдэнэшхъэищтыр ащ нахъ мэкълэнклэ хъун — цыфым цыфыр лэпызыгъ... ауми, етхы Дэргэ: «Сэ цыфыр джыри цыфэу шлэ сэлъэгъу». Цыфым нахъ лъэлэ дунаим зэрэтемытыр дэгъоу зэхешлэ, хэклэплэ нахъ лэшлэхыгъэр регъэгъоты, феухэбзы, «лъэхъу къыозыдзыщтыр нахъыбэми», гум инэфы зэрэхищыжыщтыр ышлэш мэхъу, лъэхъу.

Сыд фэдэрэ лоф къылэтыгъэми, тамыгъэ нэфэу «нэфшъагъор» ил Тимур: имафи, игупшыси, игухэлъи, игуклэгъуи, ишлупъэгъуи ялъэгъо псынклэр — нэфшъагъор — мафэм икъежъэгъур ары.

Лъэхъаныр зэрэзэхэфыгуаер зэхешлэ:

Хырыхыгъэу тызыхэтыр тшлэрэп,

Тызылхыгъэрэ джэуапыр дгъотырэп.

Ары, псынклагъоп уцлыфэу дунаим утетыныр, ар зэхышлэу, мыхъурэр зэклэ зителъхъаплэр ежырэу елытэ:

Сэ сипажэ ар,

Сипажэ мыхъурэр...

Лъэпкъ пэпчъ шэн-хэбзэ хэхыгъэ ил, ау адыгэ лъэпкъым фэдэу цыф лъэпкъым дэхагъэу хэлъыр зэригъэлэши, хэбзэ-бзыпкъэ зыфишлэ, ежъ ие шыпкъэу ылытэтэзэ лъэпкъыцлэ «адыгэ хабзэклэ» еджагъэу дунаим тетыр тэры — тилъэпкъ. Арышлэ, а цыфыгъэ хэбзэ дахэр лъэпкъым епэсыгъэ шыпкъэу зэрэщытым урыгушхон, зепхъан, урыгушлон, урыпэгэн зэрэфа-

ер тилъэпкъ ицлыф пэпчъ ышлэн, фэзэфэн фаеу щыт. Ар Тимур зыгъэгумэклыхэрэм апэ ит: «Члэтынагъ адыгагъэр, тлэклэзыгъ адыгабзэр». Адэ сыда лъэпкъым къыфэнэжырэ? А упчлэр иусэ пэпчъ къызэрэхэщырэр зэхэошлэ. «Бзэр умышлэжымы, пкъым лъэпкъ шъуашэ щыгъымы хъадэ», — ело адыгэ гушылэжымы. Лъэшэу тхаклор егъэгумэклэ ицлыф лъэпкъ къыштэрэ шэн-хабзэр цыф хабзэм пэчыжъэ зэрэхъурэм, бзэр хэкужъми, хэхэсми зэралэклэзырэм. Ащ фэгъэхыгъэх усэ сатырипллэхэмрэ поэмэу «Хым ыныдж» зыфилорэмрэ. Ыгу мэкълэуагъэми лъэпкъым зыкышлэжынышлэ, гъогу тэрэз лъэпкъ лофымклэ зэригъотыжыщтыр игугъэ хэлъ, шлошхъуныгъэ пытэу зыдылыгъ:

«Адыгэ макъэр къыхэсщымэ Дунаир къыздежъуи», —

етхы усаком. Бзэу цыфым къыздэхъурэр ыпсэ хэлъ, арышлэ, дунаим къызэрэхэхъуэхъэ бзэр, чыплэу къызыщыгъуагъэ зыщыгупшэрэм хъазабым хэтэу къехъы идунай, сыда плэмэ зыхэтэу дунаим ыбзэ-хабзэрэ ежъ цыфым ыбзэ-хабзэрэ зэтэфэхэш ары.

Усэ хэшыпыкыгъэхэу Дэргэ Тимур итхыпъэу «Гъэшлэрэ лъэпэчласэм» къыздэхъагъэхэр хэхыгъэ заклэхъу, усэ пэпчъ лофыгъо зэфэшхъафхэр къалэ-тэу гъэпсыгъэх. Ежъ зэрэусаком, зэрэадыгэр, дунаим адыгэу зэрэтетыщтыр ышлэш мэхъу:

Сэ сыуакулэ,

Ау щытми,

Сшлэш мэхъу сыщылэшунэу,

Тхэм сыщигъалэмэ,

Зыгорэм къысипэсыгъэ уахъ-тэр

Ситхъэгъо зэманмэ...

Тхыпъэу «Гъэшлэрэ лъэпэчлас» зыфилорэм Къэралыгъо тыныр епэсыгъэ шыпкъэ, Дэргэ Тимур бзэ зэгъэфэгъэ пшхъапэу илофшлагъэ гъэпсыгъэ.

ЩЭШЛЭ ШАМСЭТ.

Филологие шлэныгъэхэмклэ доктор, Урысыем итхаклохэм ясатырэ хэт, гуманитар ушэтыхэмклэ АР-м институт литературэмклэ иотдел ипаш.

Форумым зэфыщагъэх

Ахъщэ къолхъэ тын-ыхыным пэуцужыгъэным фэгъэхыгъэу Урысые народнэ фронтим зэхыщэгъэ форумэу «За честные закупки» зыфилорэр къалэу Краснодар мы мафэхэм щыкълэуагъ.

Хабзэм лоф фэзышлэхэрэр ыкли компаниехэр къэралыгъо мылкъуклэ зэрэщафэхэрэр нэрылэгъуным, хъоршэрыгъэ ахэмылэу ар рагъэкълэуагъэх. Къыблэ федеральнэ шлолырым къыкыгъэхэу бизнесым хэтхэр, щэфэным пылэ специалистхэр, шлоигъоныгъэ зилэу мы лофым чанэу хэлажэхэрэр, къэбарлыгъэгъэс амалхэм ялофшлэхэр форумым къеклолагъэх.

Урысые народнэ фронтим ипроектэу «За честные закупки» зыфилорэм ипашэу Антон Гетта, Пшызэ шлолыр ивице-губернаторэу Владимир Свеженцевыр, бюджетим ахъщэу хэклэрэмрэ щэфэн лофымрэ ежъ ишлоигъоныгъэклэ лоф адэзышлэрэ активистэу Эдгар Петросян, закупкэхэм ягъэзеклонклэ специалистэу Павел Лисиныр, нэмыкхэри форумым хэлэжыагъэх.

«Народнэ фронтим ахъщэ къолхъэ тын-ыхыным пэуцужыгъэным фэгъэхыгъэ проектэу зэхыщагъэм 2013-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу лоф ешлэ. А уахъ-

тэм къыклоцл миллиард 61-м ехъу зытефэщтгагъэу, хъоршэрыгъэ зыхэлъ щэфэн лоф 300 фэдиз къыхэдгъэщын ыкли ятымыгъэгъэцэклэн тлэкыгъэ. Лофшлэнэу тызпылбыр ыпэкли лъыдгъэкълэщт, тшлагъэм тыкыщыуцущтэп», — игушылэ къыщыхыгъэщыгъ Антон Гетта. Антон Гетта лофхъабзэм къеклолагъэхэм шлүфэс къарыхыгъ, гушылэгъу къафэхъугъ. Форумым пшэрылэу илэр, ащ изэхэщэн тарыхъэу пылбыр къафилотагъ. Лъэныкыо зэфэшхъафхэм лоф ащызышлэрэ цыфхэр яшлэныгъэхэмклэ, еплыкыгъэу ялэхэмклэ

зэдэгъошхэм шлогъэшхо къызэритыщтыр игушылэ къыщыхыгъэщыгъ.

— Амалэу тилэмклэ тызэдэ-лэжъзэ, шлэныгъэу тлэкълэуагъэ тызэдэгъуагъэу гушылэгъу тызэфэхъуныр ары непэрэ зэлуклэм пшэрылэу шхъалэу фэдгъэуагъэр, — къылауагъ ащ.

Пэублэ псалъэм ыуж видеокъэгъэлъэгъонымклэ форумыр лъагъэклотагъ. Къэралыгъом щыпсэурэ цыфхэм ящылаклэ нахъышлэу зэрашлын альэклэщт мылкъур пащэхэм ежъхэм нахъ ящыклагъэу къызэрэащыхъурэр, ахэм тэрэзыджэу ахъщэр зэрагъэклдырэр ащ къыщагъэлэгъуагъ.

Лофыгъоу зэшлуахыгъэхэм яшлуагъэклэ, мытэрэзэу зекълэуагъэу къагъэнэфагъэхэм лофхъабзэм къеклолагъэхэр ащагъэгъозагъэх. Эдгар Петросян уплэкълэу

ышлыгъэхэм ащыц къызэрэащыхыгъэщыгъэмклэ, къалэу Волгоград дэтэу, сабийхэр дунаим къызщытырагъэхъорэ унэу N 1-м медицинэ имэ-псымэу кольпоскопыр миллиони 2,4-клэ зэрагъэгъотын гухэлъ ялэу тхылхэр агъэпсыгъэх. Уасэу щылэхэм фэдэ пчъагъэклэ нахъ инэу тхылхэр зэрагъэпсыгъэхэр псынклэу клэлэ ныбжыклэм къыгурылауагъ ыкли ищыкыгъэ зэхэфынхэр ащ аригъэшыгъэх. Мыр зы шыс нылэ.

Нэужым форумым къеклолагъэхэр секције зэфэшхъафхэмклэ агощыгъэх.

Бизнесым хэтхэм, журналистхэм яшлоигъоныгъэклэ мы лофым епхыгъэ активистхэм, заказчикхэм гушылэгъу къафэхъугъэх, ялофшлэнклэ къащхъэпэщт шлэныгъэхэр арагъэгъотыгъэх.

Журналистхэм апае зэхэагъэ секцием къэралыгъо закупкэхэм язытет зыщызэбгъэшлэуагъ сайтыр къыщалауагъ. Ащ узэрихъащтыр, нахъ уналэ зытебгъэтыщт лъэныкыохэр къагъэлъэгъуагъэх, уцугъо-уцугъоу зэрэзэхэтыр къеклолагъэхэм къагурагъэлауагъ.

Секциехэр зэкълэу уж зэклэ зы чыплэ аугъоижыгъ. Форумым къеклолагъэхэм ащыщэу упчлэ зилэ хъугъэм игумэклэу зэхэащаклохэм афигъэзагъ. Хэти джэуапынчъэу къагъэнагъэп.

— Форумыр зэрэщылэщтыр Интернетымклэ шлагъэ, — къелуатэ ишлоигъоныгъэклэ къэклогъэ пшэшъэ ныбжыклэу Виктория Колесниченком. — Урысые народнэ фронтим илофышлэу Адыгэ Республикэм щылэм зылузгъэклагъ, сыкы-зэрэклошт шыклэр къысфилотагъ. Мыщ фэдэ лофхъабзэу апэрэу сыхэлажъэ ыкли къалорэр зэклэ шлогъэшлэгъон. Ахъщэ къолхъэ тын-ыхыным цыф къызэрыклор пэшлуеклон зэрилъэклэщтыр непэ къызгурагъэлауагъ. Джы сэри нахъ чанэу лофхъабзэхэм сахэлэжъэнэу зысэгъэхъазыры.

Лофхъабзэм икълэащаклохэм мыщ фэдэ форумхэр джыри зэхэщэнэу, лофыгъоу ашлагъэм къыщымыуцунхэу, ыпэкли ягъэхъагъэхэм ахагъэхъонэу къалауагъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Джыри си Едэпсыкъоешхо сыдэт

(Къызыкълъыкълэрэ
шышхъэлым и 20-м
къыдэкългъэ номерым ит).

Къамыл кълыхъэм ашхъэ-хэр усасэхэу щытых. Ахэм ачлэгъ мэз псычэтхэр щэджэгух. Тхъэпэ шхонтлэ хъураеу псы кълылум тетэкъуагъэм укышгъэу псыгулэнэ къэгъагъэхэр фыжыбзэу кълыхэплых. Ышхъэ гъагъэу, хъурэр ымышлэу штагъэу блэр кълыхэсылы. Кълэмэ ар алъэгъуагъэш зэрэгъакуохэу етлэгъойхэр лъадзых, кълэпыохэ къэс нахъ лъэзэу блэр есы. Хъамлэтхъогъо шхуантлэу кълызидыхыгъэр хъытыум фэдэу псым щызэрелъасэ. Дыо жъгъэхэр псы гъунэ фабэм кълызэрэгъэбанэх. Пцэжыер нэклэ плъэгъоу хиз. Къуашъо зилэм кълыхыи кълытыригъэуцагъ. Кълэцълъыкълу-хэмкълэ тигушлогъошху, дунаир тфэхъужыерэп.

Хъытыу зилэм хъашъо ботэ кълыхъэр шыгъэу хегъэуцо, адрэм пцэкъэнтфыр егъэпсы пцэжыые решэнэу, зым хъачыир кълыхы. Псыр кълэуагъэми кълэмыкълуагъэми тичылэхэр пцэжыые щыкълэщтыгъэхэп, ау гъэ-шлэгъоныгъэр, сятэ апэ зэри-тэу пцэжыыашэу чылэм дэсыгъэр багъэп.

Урысхэр гъэмафэм тыгъэм ылыцлэжыыгъэхэу, кълымафэм чылэм ыстыхэу мыл гъуанэм лухсэу мэфэ реныр тырагъэклэу-дэу пцэжыые ешэным зэрэпылхэм фэдэу, адыгэ хъулыфыгъэхэр пылгыгъэхэп ыкли ащ фэдэ шэн-хабзэ ялагъэп. Ыужыкълэ пцэжыыашэхэр къуаджэм адэс хъужыгъагъэх, ау зырызыгъэх.

Пцэжыер нэмкълэ лэзэгъу, фосфорыр бэу хэлъ. Тшхыныр тиклэсагъ, ау тиунагъокълэ лоф тыхэтыгъ. Нэнэ тхъамыкълэжым кълытфидэщтыгъэп. Зылуилхъа-щтыр хэгъэкълыри, унэм шаригъэ-гъагъэщтыгъэп. Табэу зэрагъэ-жъагъэр пшэхъо-ежъэ зэхэлъкълэ ыцлэнтхъужыты, шыкълэу рахы-ллагъэр зэкълэ зэплэдыжъэу ыгъэ-къабзэти, чэу шхъапэм чъэп-хъыжыынэу пилъэжыщтыгъэх.

Нанэ илъэс тлоклпллырэ хы-рэ кълыгъэшагъэш, ынэмэ къа-климычэу, мэлэжыфэ мэстэ гъуанэм луданэр изакъоу ри-уштыгъ.

Илъэхсэр тешлэхы, адыгэхэу кълэралыгъо зэфэхъафмэ арысхэр зэхэхъэу зырагъа-жъэм, пцэжыые мышхыр ады-гэмэ зытыралхъажыгъэу кълэ-барыр зэхэтхыгъэ. А кълэба-рым нэнэ тхъамыкълэжыыр сыгу кълыгъэкълыжыгъ: арыр шъулуа, зыфимышхыщтыгъэр?

Шъэожыехэм псым зыцагъэ-пскыштыгъ. Рэщыдэтхэм адэжъ,

псыр кълызщыкъокълырэ хъэб-лэ гъунэм, кълэир нахъ шыкуугъ, инэпкъи нахъ лъэгагъ. Джар шъэожыехэм шхъэхэпклэлэу ялагъ. Псыр зэкълэкложыгъэми, а чыплэм имыгъукълэу бэрэ итыштыгъ. Шъэожыеу псым кълыхэкълыжыхэрэм дыоу къа-хэпклэгъэхэр куохэзэ зыхат-хыжыты, етлани хэпклэжы-щтыгъэх.

Гъэмафэрэ хъаблэм тес нэжъ-лужхэм дыо зэрагъашъо-щтыгъ. Дыом гепарин хэлъ, ащ лъыр плуакълэ ешлы, еукъэбзы. Тиунэ лупэ лутыгъэ чэрэз чы-гышхом ижъау члэзэрэгъэтыс-хъагъэхэу пхъэнтлэклэу лъхъан-чэхэм атесхэу ныхохэм загъэ-хъазыры, литрищ баллоном псэу итым дыохэр мэлэплэтрао-хэшъ хэсых. Зым ылакълэу узырэм дыор зытыретлупшхэм узырэ чыплэм егъотыфэ лъы-хъуи, кълызегъотым рэхъаты-жыи ыпэ хигъэнагъ. Адрэм ытхыцлэ дыоу тыригъэтысхъа-гъэр штагъэш, къашлуехыжыи. Къамыл клоцым рагъэтысхыи узырэ чыплэм зылауагъэуцом ыпэ кълыригъэщи, ащи кълышом зыхигъэнагъ. Къазихъан ашъ-хъагъы ит, ары дыор дэгъоу хэзыгъэуцоштыгъэр. Сыхъат фэдиз хъугъэу щысыгъэх. Сэри сахэсэу сяплъы. Лъы пцлагъэу кълыкълашъурэм дыохэр шхонтлэу ины ешлых. Щысхэр зэрэгъэ-у-щылэхэрэп, дыохэм загъэшъокълэ-мэ кълыпызыжыщтыхэшъ, ежэх.

Чэтыум ар шлогъэшлэгъонэу сшлэрэп, дыомэ ятхъонэу ежъэ. Бэщыр слыгъэу сыпэс, акълэ-рэлъадэшъ акълэрызгъахъэрэп. Сянэ чэтыум уеоныр ыдэщты-гъэп: «Чэтыум Пегъымбарыр кълыгъэнэжыыгъ, илэхъомбитф тамыгъэу ащ тель», — ыло-щтыгъ.

Чэтыур

Пегъымбарыр гъогум тетэу клоэз къамыл цырауу кълызыб-лэклырэм кълый макъэ кълыхэлэ-клэу зэхыхыгъ. «Мырэу кълыирэр зэзгъэшлэн», — ылуи, цыраум хэхъагъ. Лъыклотагъэу клоэз, цыраум машо кълыклэнагъэу ыльэгъугъ. Кълый мэкъэ лъэшри ащ ыгузэгъу кълыхэлукълы. Благъэу зекълуалэм, машоу зэфаклорэм блэр хэсэу, кълуаплэ имылэжъэу хэстыхъэу ыльэгъугъ.

Пегъымбарым ыплэлэу идза-гъэр ышхъэ кълышхъарилъа-шъуи, машом хэхъагъ. Блэу гуажъоу кълыирэр ыгужъуакълэ кълыдигъэтысхыи машом кълы-хихыжыыгъ. Пегъымбарэу ма-шом кълыхэкълыжыгъэм джы-ри зыкълымышлэжыгъэу блэм ыпшъэ зыкълырищэкълэ: «Джы о усшхыщт», — рилуагъ. «Ащы-гъум, — ылауагъ Пегъымбарым,

— тегъажъэри, тапэ кълыклэу тызылуклэрэ пэпчъ еупчл, уза-фэмэ умызафэмэ кълыуилон, сыпшхы хъунэу зыгорэмэ кълыб-дырагъаштэмэ, адэ сыдэу сшлын, сыпшхын». Блэми ар хъунокълэ ышти, гъогум тыхагъэх.

жыыгъ, къуашъори кълызепыри-гъээжъи, нэпкъым кълылуилъэ-шъожыыгъ. Къазихъанэ псыр кълыпыжъожъоу яхатэ дэхъа-жыи, кложыыгъэ.

Унагъо пэпчъ пэчлынатлэу мэшэ куу итлыкълыгъэу илагъ,

Бэмэ алуклэгъэх, зылуклэхэрэм «ащ фэдэ мэхъуа, Пегъым-барым укыгъэнэжыыгъ, машом укыыхихыжыыгъ. Тхъауегъэпсэу еплон кълыптефэ нахъ, сшхыщт олоклэ хъуна?» — кълыралло-щтыгъ. Зыми кълыдыримыгъа-штэу клохэзэ, чэтыум луклагъэх. Блэр чэтыум кълэупчлгъ: «Пе-гъымбарым сыкълыгъэнэжыыгъ, машом сыкълыхихыжыыгъ, бэ кълысфиллагъэр шхъаеу, сшхы-нэу сыфай. Сыд еплуалэрэ?» Чэтыум зи кълымылоу етлысэхы, ыпшъэ кълырищыгъ. Зи кълымыло зэхъум блэр джыри кълэупчлгъ. Чэтыум зэхимыхырэм фэдэу зыкълышлы, кълылуагъ: «Пшхъэ къэлэтри кълэсэгъэлъэгъури узы-фаер кълало нахъ, кълызгурылор-рэп», — риложыыгъ. Блэм ышхъэ кълызэлэтым, чэтыум «жъуау» лоу зидзи, блэм ышхъэ кълы-пишхыкълыгъ.

Кълэлэбэхы Пегъымбарыр, чэ-тыум ышхъашыгу кълыщыригъа-жыи ылэхъомбитф кълыригъэ-чъагъ. А лъэужыр чэтыум ыт-хыцлэ кълытенагъ: «Сыкълызэрэб-гъэнэжыыгъэмкълэ сыпфэразэу слэхъомбитф тамыгъэу кълыпте-сэлъхъэ, кълыомыохэу, уагъашлоу лэнэ члэгъыр учылплэнэу кълып-тесэлэ».

Ныоу зэхэхсхэм дыор зэра-гъэшъуагъ. «Кълэклошт илъэсым нэс тфикълушт ар», — алуи, зэбгырыкълыжыыгъэх. Къазихъанэ тикълэлэпчъэ лупэ дэжъ тыралъ-хъэгъэ лъэмыдж цыкълумкълэ икълыжыи, чэу шхъапырыпкълы-плэмкълэ зэпырыкълыжыи, ядэжъ кложыыгъэ.

Чэщым псыр нахъ кълызилы-рэм лъэмыдж цыкълур тыри-лъэсыклэу, кълуаплэ тимылэжъэу бэрэ кълыхэкълыщтыгъ. Нэнэ тхъа-мыклэмрэ Къазихъанрэ зэпыры-клонхэ амылэкълэу ащыгъум лоф хэтыштыгъэх.

Ащ фэдэу мафэ горэм Къа-зихъан яхэтэ кълыб къехыгъэу нэпкъым кълытетлысхъагъэу щыс, нани тадэжъ кълэгъээзэгъэ псы гъунэм лус. Зэпэлусхэу зэпэ-джэжыыхэзэ зэдэгъушылэх. Сшы-нахыкълэу Адамэ нанэ иклэлэ шъыпкъагъ, ылапсэ исэу клэ-рыс. Къазихъанэ къаджи, къуа-шъоу псым тедзагъэм лапэ кълыфишлыгъ: «Шъэожыем сы-кълызепыридышъуагъэгэмэ!» — тадэжъ къакло шлоигъоу кълыри-гъэкълыгъ. А лъэхъанхэм Ада-мэ илъэсий горэ ыныбжыыгъ. Цыкълуми, зигъэлли, къуашъор зэпырифи, Къазихъанэ кълыри-гъэтысхыи, нэпкъым тлэклэу кълылуыгъэхэу къуашъор кълэ-ушъорэкълыгъ. Къазихъани Адами псым хэфагъэх. Къазихъанэ шаровар (шэрэуар зэрэтлошты-гъэр) гъончэдэжъ фыжыбзэу цыгъыри, джэнэ быхъури кълэ-учэрэпщыгъэхэу, ышхъэ къа-къомыщыжъэу мэкъуо. Адамэ ушлуцълыжъэу ылэ од псыгъо кълыхэхэр ыгъэжыызэ кълыхэ-сыкълыжыи. Сятэшым иклалэу Мамодэ куо-хъаур зызэхехым, шагум кълыдэхъушъуытыгъ. Псым зыхидзи Къазихъани кълыхыщы-

псыр кълыугъэми, зэкълэкложы-гъэми, ащ псы изэу къланэ-щтыгъ. Гъэмэфэ реным хэтэ лэжыыгъэмэ псыр аклакълэщтыгъ. Чым хэшлыкълыгъэ шхъатепло иныр зи имыфэнэу тырапло-жыыщтыгъ.

Пшызэ

Псыр кълэмыкълуагъэу гъэмэфэ гъуй-сый зыщыхъурэм хъаблэм тес кълэцълыкълухэмкълэ тызэрэ-у-гъоити, Пшызэ тыклоштыгъ. Унагъо пэпчъ кълэцълыкълу зыт-фыхыр исыгъ. Тэри зэш-зэшпы-хъоу тфы тэхъу. Тэтэрхэм яунагъо кълэлэ пшылкълу, кълэлэ-хэм ацлэхэр зэкълэ быйклэ кълэ-ухыштыгъ: Арамбый, Нурбый, Налбый, Шыхамбый, Заурбый, Тыркубый, Аслъанбый, Рус-лъанбый. Налбый кълыщегъэжъа-гъэу зэкълэми апшъэрэ гъэсэ-ныгъэ зэрагъэгъотыгъэу, къа-лэу Краснодар дэгъоу щеджа-гъэхэу щытыгъэх. Сэ кълызде-джэщтыгъэ Заурбый мэкълумэщ шлэныгъэхэмкълэ кандидатыгъ. Гухэкл, непэ яклэлэ нахыжыи-тфыр, Заурбый ахэтэу, щы-лэжыхэп. Якълэлэпчъэлу тыкълэ-зэсым, нахыкълэу тилэгъухэр кълытхэхъагъэхэу псым тэкло. Абдулахътхэм адэжъ тыблэкълэ, ахэм жыы дэдэу ныхожъ ялагъ. Пхъэнтлэклущыхэм тесэу шалыр кълэцълыгъэу тыгъэм зыригъэу бэрэ хэсыщтыгъ. Непи дэс, тыкълэуцугъэу чэу нэзым тыдэ-плы. Якълэлэ нахыкълэ «хъампы-рашъу» ылозэ зэреджэрэр тэшлэшъ, тежэ. Тыклэлагъ, тыб-зэджагъ, «хъампырашъу» ылуи зэджем, тышхызэ кълыкълэ-жыыгъ.

Хъуажъхэм яхэтэ цыпэ кълэ-диубытэу къуладжэм лъэмыдж лъагъэу тельым тыкълэсыгъ. Ку-зэкълэтыри машинэри зэпыры-кълэу ащ пкъэушхо пытэхэр кълэ-тыгъэх, былым лэхъогъури кълэ-щызэпэрыфажыыщтыгъ. Хъуа-жъхэм ялъэмыджклэ къоджэ-дэхэр ащ еджэщтыгъэх. Гъэ-мафи кълымафи имылу а чы-плэм ренэу псыр итыгъ.

Хъаблэр къагъэкълэракълэу Хъуажъхэм якъазхэр фыжыб-зэу ащ тесыщтыгъэх. Тыгъэ-нэстырым ыгъэбэлэрыгъэ къаз-хэр яунэкълыб дэт дэшхо чыгъ-жъаум зэпэлусхэу бэрэ члэ-сыщтыгъэх. Тыхъаблэкълэ кълэ-гъээзэгъэ псыгъунэм лусхэу такълыблэкълызэ кълэлэ горэ за-хаокълэ, «лълылыл» рагъалоу кълэзэрэгъэгубжыхэти, ашхъэ кълыхэхэр кълырашыхэзэ кълыт-лъэжъэхэти, фыклаеу тыкълэ-фыштыгъ. Къахэхыбыкълэу зы-горэ зыдэбыбаерэм, кълый ма-кълэр кълырагъэщэу зым ыуж зыр итэу псым тезэрэбыкълэ-хэти лъагъэу дэбыбаештыгъэх. Ахэм уалпыплэныр зэрэтхэ-гъуагъэр! Хъуажъ Хъанифэ фэшхъаф тичылэ къазхэр зыми ыхъуштыгъэп. Непи таблэкълышъ, мары «лълылыл» рагъалоу кълытфелых.

Кълэмыгъазэтхэм адэжъ (Кълэ-рэщэкълэ Исмахыл ыцлэ шъып-кълэр) тыкълэсыгъ. Гъэшлэгъоныр, цлэ тедзэ имылу тичылэ хъулы-фыгъабэ дэсыгъэп. Ахэм янэпкъ лъагэ тыкълэчъэхы, ты-кълэмыуцоу дамбэм тыдэчъэ-ягъ. Ащ ыкълыб нэр плэпыхэу нэлпэжъум кълыкълэуцоштыгъэр джэнэт. Шъоф зэлухыгъэ иным уц кълэшхэу шхуантлэр рау-ти, кълыщагъэкълыгъэм фэдагъ, щымыщ хэмытэу алырэгъу кълэбзагъ. Гъашлэм хиубыкли ыгъэчыгъэм фэдэу ащ лъэс лъэгъо цыкълур хэкълыти, чы-жъэу нэпкъым еклуалэщтыгъ. Чылэм икълэшъоидзэу Цы-кълуныбэ Кълэрымбый ащ лусыгъ, унэ цыкълуи щырилагъ. Кълалэу Краснодар изы кълуаплэу ар тилагъ.

Адырабгълукълэ уплэмэ, бгы лъагэр къуаджэм шхъарытыгъ. Ащ ышхъагъ кълэзэкълэ кълэу-хэу Васюринскэр, Корсунскэр тетыгъэх. Бгы лъагэм хэтлыкълэ-гъэхэу дэкълэплэхэр илагъэх. Кълэсэлэжъыи сыцылкълэу ар слътызэзэ сызэрэдэклэуаешты-гъэр, лъэоенишъэ фэдиз хъу-щтыгъэ.

Бгышхъэм сэнэшхъэ хъэсэ кълыхъэ кълыпыщылъыгъ, ащ хъэ гъожышхо кълыгъоу лъасакло илагъ. Тыхлэабэу зы сэнэшъ-хъэ кълэтамэ кълыхэтчыгъэу кълэсшлэжыирэп. Ащ чыгъ са-тырэу пхырыкълырэм ижъау тычлэтэу гъогум текълуалэти, автобусэу кълэуцурэм титлыс-хъэти, кълалэм тынэсыщтыгъ. Гъогу псынклэагъэп. Гъусэ уимылу уызакъоу укытэнэ-ныри щынэгъуагъэ. А чыплэм сянэ гузэжъогъу щифэгъагъэшъ, джы кълызнэсыгъэми сыгу ар чылэ-чылэу тель.

Кълэужъуагъэу изакъоу кълэ-кложыызэ, хъэхэр кълыплэжъэ-гъагъэх. Ар бэрэ кълытфилотэ-жыыщтыгъ. «Сыплэмэ, хъэхэр салъэныкъокълэ зыкълэгъэзагъэу кълэчъэх. Кълыкълэу сыкълэчъэ-мэ, нахъ кълызэкълэблэнхъэшъ, кълыскълэхъэхэмэ сызэхашхыан-слюи, хъамплэлоу зызэкълэсыупкълэ сетлысэхыгъ, лалъмэкълыр пы-тэу сыбгъэу члэсыубытагъ. Кулхуалахыр къаслоу езгъэ-жъагъ. Хъэхэр кълэсыгъэх, сы-къаушъуэрэгъ. Тлокл фэдиз мэ-хъу, зашхыхъажъэу сашхъагъы итых. Овчаркэ хъэшхуитлур акълыб дэтых. Зэпымыоу кул-хуалахыр кълэсэлэ, къаслорэм пэпчъ сэмэгумкълэ ситэмашъ-хъэ сепщэ. Хъэ пащэр къахэкълэ кълыскълэрыхъагъ, сынэгу кълы-кълэплээшъ щыт. Зэпымыоу кулхуалахыр кълэсэлэ, хъэхэр къасшлэу кълэлэсэхэу фежъэ. Хъэ пащэм сыкълыпэмыхыи, сыкълыкълухыи, ыкълыб кълыгъази зылэклэжыым, сяплъызэ хъэ купыр ыуж ихъажыи лызэрэщы-жыыгъэх. Джарэушты кулху-алахыи гузэжъогъум сыкълэ-рищыжыыгъ.

Тхъэм шъукълэушъу, ау ушы-лэмэ узэрымыхылэн щылэпышъ, зыщышъуыгъэгъушъ. Кулхуа-лахыр блэ кълэплогъ фае. Кълэ-плорэм пэпчъ сэмэгъу тэмашъ-хъэм уепщэщт. Сэмэгъу тэмашъ-хъэм шэйтаныр кълытетлысхъэу ало, кулхуалахыр къаплэ зы-хъукълэ ыкълуацлэ фырекълушъ егъэклодыжыи. Гузэжъогъу кълэ-зефэм Цыру кълылогъагъэр кълэ-шхъэпагъ», — тьянэ ылоштыгъ. Цыру сянэ кълыпыхыгъэр бэ, мыри ахэм ащыщ.

**ХЪОТ Замрэт.
(Джыри
кълыкълэлыкълэушты).**

Адыгэ Республикэм и Закон

Бæджæндæу аратызæ социальнæ-культурнæ ыкйи коммунальнæ мæхъанæ зилæ псæуальæхэр, инвестиционнæ проектхэр зыщæгъæпсыщт чыгухэм ялытыгъæу а псæуальæхэр зыдиштæнхæ фæе лъэныкъохэм яхъылагъ

Адыгэ Республикэм и Къæралыгъо Совет — Хасэм 2015-рæ илъæсым бæдзæогъум и 29-м ыштагъ

Урысые Федерацием чыгухæмкйæ и Кодекс ия 39⁶-рæ статья къыдилъытæрæ полномочиæхэр Адыгэ Республикэм гъæцæкйагъæ щыхъунхэм пае мы Законыр аштагъ.

А 1-рæ статья. Социальнæ-культурнæ мæхъанæ зилæ псæуальæхэр зыдиштæн фæе лъэныкъохэр

Бæджæндæу аратызæ социальнæ-культурнæ псæуальæхэр зыщæгъæпсыщт чыгухэм ялытыгъæу а псæуальæхэр зыдиштæнхæ фæе лъэныкъохэр:

1) бæджæндæу аратызæ социальнæ-культурнæ псæуальæхæу агъæпсыщтхэр гъæсэныгъæм, культурæм, псауныгъæм икъæухъумæн, физическæ культурæм ыкйи спортым япхыгъæу щытынхэр;

2) бæджæндæу аратызæ социальнæ-культурнæ псæуальæхæу агъæпсыщтхэр Урысые Федерацием икъæралыгъо программæхэм, Адыгэ Республикэм икъæралыгъо программæхэм ыкйи муниципальнæ программæхэм къыдалытæрæ гухæлхэм адиштæнхэр.

Я 2-рæ статья. Коммунальнæ мæхъанæ зилæ псæуальæхэр зыдиштæн фæе лъэныкъохэр

Бæджæндæу аратызæ коммунальнæ псæуальæхэр зыщæгъæпсыщт чыгухэм ялытыгъæу а псæуальæхэр зыдиштæнхæ фæе лъэныкъохэр:

1) коммунальнæ мæхъанæ зилæ псæуальæхэр электрoэнергетикæм, газыр, фабэр, псыр алæкйæгъæхъæным япхыгъæу щытынхэр;

2) коммунальнæ мæхъанæ зилæ псæуальæхэр Урысые Федерацием икъæралыгъо программæхэм, Адыгэ Республикэм икъæралыгъо программæхэм ыкйи муниципальнæ программæхэм къыдалытæрæ гухæлхэм адиштæнхэр.

Я 3-рæ статья. Инвестиционнæ проектхэр зыдиштæн фæе лъэныкъохэр

Инвестиционнæ проектхэр мы къыкйæлхыкхæрæм ащыщ горæм диштæнхæ фæе:

1) Адыгэ Республикэм и Лышхъæу зæхицæгъæ

Координационнæ советым зæрæдыргъæштагъæм тæтæу проектым уасæу илæр сомæ миллиони 100-м шлокйын, муниципальнæ образованиеу а проектыр гъæпсыгъæ зыщыхъуштым йофшлæплæ чыплæ 30-м нахъ мымакйæу щызæхæцæн алъæкйын хъумæ;

2) ошлæ-дæмышлæгъæ зыхæлæ гумæкйыгъохэм къæхæкйæу унæ зимылæжъæу къæнæгъæ цыфхæм апае унакйæу ашлыщтхэр проектым къыдилъытæхæ зыхъукйæ.

Я 4-рæ статья. Мы Законом кйуачлæ илæ зыхъу-рæр

Официальнæу къызыхаутырæ мафæм щыублагъæу мы Законом кйуачлæ илæ мæхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъæу ТХЪАКЙУШЧЫНÆ Аспъан

къ. Мыекъуапæ,
шышхъæлум и 6, 2015-рæ илъæс
N 454

Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъæралыгъо бюджет учреждениеу «Гидротехникæ псæуальæхэм ягъæфедæнкйæ Гупчэр» зыфилорæм илофыгъо заулæхэм яхъылагъ

Адыгэ Республикэм икъæралыгъо бюджет учреждениеу «Гидротехникæ псæуальæхэм ягъæфедæнкйæ Гупчэр» зыфилорæм илофшлæн тæрæзæу зæшлохыгъæным пае Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет унашъо ешлы:

1. Мы къыкйæлхыкхæрæр ухæсыгъæнхæу:

1) Адыгэ Республикэм икъæралыгъо бюджет учреждениеу «Гидротехникæ псæуальæхэм ягъæфедæнкйæ Гупчэр» зыфилорæм щылажъæхæрæм лæжъапкйæр зæра-

ратыштым фæгъæхыгъæ Положениер гуадзæу N 1-м диштæу;

2) Адыгэ Республикэм икъæралыгъо бюджет учреждениеу «Гидротехникæ псæуальæхэм ягъæфедæнкйæ Гупчэр» зыфилорæм шылæжъæрæ нæбгырæ пчъагъæр гуадзæу N 2-м диштæу.

2. Мы унашъом игъæцæкйæн зæрæклорæм Адыгэ Республикэм тыкъæзыуцухъæрæ дунаим ыкйи чыопсым якъæухъумæнкйæ и Гъæлорышлæплæ фæгъæзæгъæнхæу.

3. Официальнæу къызыхаутырæ мафæм щыублагъæу мы унашъом кйуачлæ илæ мæхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæ ипшъæрылхæр зыгъæцæкйæ Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапæ,
шышхъæлум и 7, 2015-рæ илъæс
N 179

Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет иунашъу

Къæралыгъо социальнæ йæпылæгъу ятыгъæнымкйæ Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет иунæшъо заулæмæ зæхъокйыныгъæхэр афæшлыгъæнхæм фæгъæхыгъ

Къæралыгъо социальнæ йæпылæгъу зæраратырæ шыкйæр нахъышлоу зæхæцæгъæным пае Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет унашъо ешлы:

1. Мы къыкйæлхыкхæрæм зæхъокйыныгъæхэр афæшлыгъæнхæу:

1) Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет иунашъоу N 167-р зытæтæу «Адыгэ Республикэм къæралыгъо социальнæ йæпылæгъу щытыгъæным ехъылагъ» зыфилæу 2001-рæ илъæсым мæкъуогъум и 4-м къыдæкйыгъæм мыщ фæдæ зæхъокйыныгъæхэр фæшлыгъæнхæу:

а) пæублæм хæt гуцылæхæу «Адыгэ Республикэм и Закон» зыфилæхæрæм ауж гуцылæхæу «2001-рæ илъæсым мæзæм и 5-м къыдæкйыгъæ унашъоу N 221-р зытæ-тыр» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу;

б) гуадзæм:

— а 1-рæ пунктым хæt гуцылæхæу «Адыгэ Республикэм къæралыгъо социальнæ йæпылæгъу щытыгъæным ехъылагъ» зыфилæхæрæм ачылпæкйæ гуцылæхæу «2001-рæ илъæсым мæзæм и 5-м N 221-р зытæт Законæу Адыгэ Республикэм къыщыдæкйыгъæр» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу;

— я 5-рæ пунктым ия 2-рæ абзац кйуачлæ имылæжъæу лъытæгъæнхæу;

— я 6-рæ пунктым ия 2-рæ абзац кйуачлæ имылæжъæу лъытæгъæнхæу;

— я 8-рæ пунктым кйуачлæ имылæжъæу лъытæгъæнхæу;

2) Адыгэ Республикэм иреспубликæ бюджет икъæкйуапæхæм къæхæгъæкйæзæ зæтыгъо къæралыгъо социальнæ йæпылæгъу зæраратыщт шыкйæм Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет ыухæсыгъæ унашъом тæтæу мыщ фæдæ зæхъокйыныгъæхэр фæшлыгъæнхæу:

а) я 5-рæ пунктыр мыщ тæтæу тхыгъæнхæу:

«5. Ятлонæрæу социальнæ йæпылæгъу ратыным пае лъæу тхылъ къæзытыгъæм епхыгъæ унашъор заштæрæр мы унашъом ия 3-рæ пункт ия 1-рæ ыкйи ия 3-рæ подпунктхæм атегъæпсыхъæгъæу щытын фæе.»;

б) я 7-рæ пунктым:

— апæрæ абзацыр мыщ тæтæу тхыгъæнхæу:

«7. Гъот макйæ зилæ унагъохæм ыкйи зизакъоу псæурæ, гъот макйæ зилæ цыфæу чыплæ кйин ифагъæм социальнæ йæпылæгъу ятыгъæным фæгъæхыгъæ унашъор мыщ фæдæ гухæлхæм ыкйи гъунапкъæхæм къапкъыры-кйыхæзæ аштæ»;

— я 2-рæ подпунктым хæt гуцылæхæу «ипсау-

ныгъæ изытæт улпъæкйугъæныр» зыфилæхæрæм ачылпæкйæ гуцылæхæу «ипсауныгъæ изытæткйæ гуцылæгъу фæхъун-хæр» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу;

— я 5-рæ подпунктым хæt гуцылæхæу «сомæ 5000-м къыщгъæжъæгъæу» зыфилæхæрæр хæгъæкйыгъæнхæу;

в) я 15-рæ пунктым ия 6-рæ подпункт мыщ тæтæу тхыгъæнхæу:

«6) ыпæкйæ ратыгъæгъæ социальнæ йæпылæгъур зыфытегъæпсыхъæгъæгъæ гухæлхæм тæтæу зæригъæфæ-дагъæр къæзгъæшпыккъæжъырæ документхэр ылыгъынхæ фæе нæужымы ащ фæдæ лъæукйæ зафигъæзæм»;

г) я 17-рæ пунктым хæt гуцылæу «зæзакъо» зыфилорæм ычылпæкйæ гуцылæхæу «зым нахъ мымакйæу» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу.

2. Официальнæу къызыхаутырæ мафæм щыублагъæу мы унашъом кйуачлæ илæ мæхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæ ипшъæрылхæр зыгъæцæкйæ Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапæ,
шышхъæлум и 19, 2015-рæ илъæс
N 188

Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ иунашъу

Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ къыфæлорышлæрæ къæралыгъо учреждениæхæм пæцæ йæнатлæхæр ащызезыхъанæу зызгъæхъазырхæрæм, джащ фæдæу Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ къыфæлорышлæрæ къæралыгъо учреждениæхæм пæцæ йæнатлæхæр ащызылыгъæм хæхъоу йлæхæм, ямылхъу, шъхъæгъусæу, зыныбжъ имыкъугъæ сабийхæу йлæхæм яхæхъорæ ямылхъурæ афæгъæхыгъæ къæбарыр зæралæкйæгъæхъæрæ шыкйæм зæхъокйыныгъæхэр фæшлыгъæнхæм фæгъæхыгъ

Федеральнæ хæбзæгъæуцугъæу щылæмрæ Адыгэ Республикэм ихæбзæгъæуцугъæрæ адиштæным пае унашъо сæшлы:

1. Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ къыфæлорышлæрæ къæралыгъо учреждениæхæм пæцæ йæнатлæхæр ащызезыхъанæу зызгъæхъазырхæрæм, джащ фæдæу Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ къыфæлорышлæрæ къæралыгъо учреждениæхæм пæцæ йæнатлæхæр ащызылыгъæм хæхъоу йлæхæм, ямылхъу, шъхъæгъусæу, зыныбжъ имыкъугъæ сабийхæу йлæхæм яхæхъорæ ямылхъурæ афæгъæхыгъæ къæбарыр зæралæкйæгъæхъæрæ шыкйæм мы Министерствæм 2014-рæ илъæсым шæклогъум и 15-м ышлыгъæ унашъом елхытыгъæу къыкйæлхыкхæрæ зæхъокйыныгъæхэр фæшлыгъæнхæу:

1) я 2-рæ пунктым хæt гуцылæхæу «Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет иунашъоу N 57-р зытæтымкйæ» зыфилæхæрæм ачылпæкйæ гуцылæхæу «Урысые Федерацием и Президент и Указæу N 460-р зытæтæу

2014-рæ илъæсым мæкъуогъум и 23-м къыдæкйыгъæмкйæ» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу;

2) я 3-рæ пунктым хæt гуцылæхæу «Адыгэ Республикэм иминистрæхэм я Кабинет ыухæсыгъæ унашъоу N 57-р зытæтымкйæ аштæгъæ справкæр» зыфилæхæрæм ачылпæкйæ гуцылæхæу «Урысые Федерацием и Президент ыухæсыгъæ справкæм диштæу» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу;

3) я 2-рæ пунктым:

а) я 2-рæ абзацым хæt гуцылæхæу «къæралыгъо къулыкъум» зыфилæхæрæм ачылпæкйæ гуцылæхæу «Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу;

б) я 2-рæ абзацым хæt гуцылæхæу «къæралыгъо къулыкъум» зыфилæхæрæм ачылпæкйæ гуцылæхæу «Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ» зыфилæхæрæр тхыгъæнхæу.

2. Къæбар-правовой отделым ипæцæ мæфитф палъæкйæ:

1) мы унашъор Адыгэ Республикэм йофшлæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкйæ и Министерствæ исайтрæ

Адыгэ Республикэм икъæралыгъо хæбзæ игъæцæкйæло къулыкъухæм яофициальнæ Интернет-сайтрæ аригъæ-хъанæу;

2) къыхаутыным пае мы унашъор гъæзетхæу «Советскæ Адыгеимрæ» «Адыгэ макъæмрæ» яредакции, мæзæ къæс къыдæкйæрэ официальнойнæ тæдзæгъоу «Адыгэ Республикэм ихæбзæгъæуцугъæ зæхæугъо-ягъæхæр» зыфилорæм алæкйыгъæхъанæу;

3) Урысые Федерацием ишъолпырхæм яшæпхæ правовой актхæм яфедеральнæ регистрæ хæгъæхъа-ным пае Урысые Федерацием юстициемкйæ и Министерствæ Адыгэ Республикэмкйæ и Гъæлорышлæплæ мы унашъор йæкйыгъæхъанæу.

3. Официальнæу къызыхаутырæ мæфæм щæгъæ-жъæгъæу мы унашъом кйуачлæ илæ мæхъу.

Министрæу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапæ,
шышхъæлум и 10, 2015-рæ илъæс
N 236

ТИФЕСТИВАЛЬ-ЗЭНЭКЪОКЪУХЭР

ЩыІэныгъэм иІотакІох

Лъэпкъ хъызмэтхэмрэ Іэшлагъэхэмрэ яфестиваль-зэнэкъокъоу «Іэпэлас» зыфилорэр Мыекъуапэ хэхэрэ псэупІоу Гавердовскэм ятфэнэрэу шыкІуагъ. Пэсэрэ лъэхъаным кышыублагъэу тилъэпкъэгъухэм пхъэм, гъучІым, цым, фэшхъафхэм ахашІыкІыщтыгъэ пкыгъохэр щыІэныгъэм щылызгъэкІуатэхэрэм ясэнаушыгъэ икъэгъэлъэгъон зэхэхэр фэгъэхьыгъагъ.

Адыгэ Республикэм культу-рэмкІэ и Министерствэ, Адыгеим зекІонымрэ зыгъэспсыфилэхэмрэкІэ и Комитет, тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэр», ІофшІапІоу «Наныр» фестивалым изэхэщакІох. Лъэпкъ искусствэр зыгъэлъапІэхэрэр, зышлогъэшІэгъонхэр Іоф-тхъабзэм хэлэжъагъэх.

ІофшІапІоу «Наныр» Гавердовскэм дэт. НахъыпэкІэ а чыплэм пэмчыжъэу къуаджэу Хъакъунай шыпсэуштыгъ. Жыыр щыкъабз. Мэз цыкІум «Наныр» хэтым фэд. Пхъэшхъэ-мышхъэхэр кыщэкІых, псыутІэм тет къуашъом ныбжъым емылъытыгъэу, итысхъэрэр макІэп. Зым ар зыгъэспсыфилэу елътэ, кІэлэцыкІлхэм ашІогъэшІэгъон.

Іэшлагъэхэм якъэгъэлъэгъуапІ

Чыгхэм азыфагу гъогоу щыпхырашыгъэм узэрэтэхъэу лъэпкъ Іэпэщысэу кышлагъэлъагъохэрэр нэплъэгъум икІыхэрэп. Уиджабгъуки, уисмэгукІи уплэмэ, укыызэтеуцо.

Іанэр, кушъэр, лагъэхэр, тхыпхъэхэр Гостэкъо РусІан кегъэлъагъох. Лъэпкъ Іэшлагъэу илэхэм уасэу афэпшыщтыр кызыщегъэжъэщтыр кыхэхыгъошІоп.

— СыцыкІлужъыеу тэтэжъ итхыдэмэ сядэлүзэ, пхъэм пкыгъохэр хэшІыкІыгъэнхэм зыфэгъасэ сшІоигъо сыхъугъагъ, — келуатэ Гостэкъо РусІан. — Пкыгъоу сшІыхэрэм псэ апытэу кысцэхъу. Кушъэр адыгэмэ ящыІэныгъэ кызыэрэхэхъагъэм сегупшысэзэ, сабыеу ащ цагъэхъыештым, ордэу кыфалощтым, фэшхъафхэм сыдахыхы...

Іэшынэ МыІуминат Гъобэкъуае кыкІыгъ, искусствэхэмкІэ кІэлэцыкІу еджапІэм зыщызыгъасэхэрэр игъусэх. Нэбгырабэмэ ялоф-

шлагъэ еплъынэу игъо зери-фагъэм фэшІ мэгушІо. Тхъаркъуахъохэу Заирэ, Дианэ, Даринэ кІэлэеджакІох. Адыгэ шыуашэхэр пшъашъэхэм ащыгъ, ялэпэ-Іэсэнэгъэ зэхэхъэм кышлагъэ-лъагъо.

Дыды Фатимэ Тэхъутэмыкыое районым щэпсэу. Зэнэкъокъу-хэм ахэлэжъэныр шэнышу фэхъугъ. «Уджбэщ» зыфилу дэжъыехэмкІэ гъэкІэрэклэгъэм Фатимэ кытегушылэ.

— Уджбэщыр анахыжъым ратыштыгъ, ащ анахъ пшъэшъэ дахэр джэгум кышыхыштыгъ, — ело Ф. Дыдым. — Уцышъо адыгэ быракъым, нэмыкІхэм сыгу етыгъэу садэлажъэ. СурэтышІ цІэрыІоу ПэтІюощэ Феликс итхыль дэт сурэтхэм сяплъызэ, мы пкыгъохэр сшІынхэу сыгу кыхъагъэх.

Урысыем изаслуженнэ артис-

тэу, Адыгеим инароднэ артистэу Пэрэныкыо Чэтибэ тизэдэгущы-Іэгъу кыхэлэжъэнэу хъугъэ. Фатимэ ятэу Гъэзэлый Ч. Пэрэныкыор Тэхъутэмыкыуае щыригъэджагъ. Чэтибэ кызыерилуагъэу, цыфыр гъасагъэ хъуным фэшІ сэнаушыгъэу хэлъым апэу гу лъызытэрэмэ кІэлэегъаджэр ащыщ.

— УзкІырыплъырэм уепІу, щыІэныгъэм игъогу утырещэ, — тизэдэгущыІэгъу лъагъэкІуатэ Пэрэныкыо Чэтибэрэ сурэтышІ-модельер цІэрыІоу СтІашъу Юрэрэ. — Фестивалым ныбжыкІлабэ зэрэхэлажъэрэм тегъэгущо. КІалэхэри, пшъашъэхэри нахыжъхэм яупчІых, ялофшІагъэ зыцагъэгъуазэ.

Хъадпэшъо Маринэ сэе плыжъыр щыгъ. Пшъэшъэ нэгущІом изекІокІэ-шыкІлэхэм гур зыфащэ, усэ зыфатхырэм фэд. Политикэмрэ дунэе зэфыщыткІлэхэмрэ ныбжыкІлэхэр зыщыфагъэсэхэрэ университетыр Лондон кыщиухыгъ, ишІэныгъэ хигъэхъон имурад.

— ЗэхэщакІохэм тафэраз, — ело Хъадпэшъо Маринэ. — «Наным» ипащэу Нэгъуцу Аслъан, СтІашъу Юр, Дыды Фатим, нэмыкІхэу гушыІэгъу тызфэхъугъэхэм тагъэгущухуагъ. Тэ, ныб-

жыкІлэхэм, щысэ зытетхыштыр тилэх.

Плъэгъурэм имэхъан

Дунэе Адыгэ Хасэм игъэ-цэкІэкІо куп хэтэу МэщфэшІу Нэдждэт, Сирием кыкІыжыгъэхэ Цэй НэшІат, Сихъу Муніб, Беданэкъо Нэджат, нэмыкІхэри ТІэшъу Нурбый илэшлагъэхэм яплъыхэзэ, упчІэхэр къэтэджыгъэх. Пкыгъоу альэгъурэр Сирием, Тыркуем, Адыгеим ача-шІэ, ау цІэу ялэмкІэ тІэкІу этекІыхэу кыхэкІы. Щэмэджыр зэрагъэчанырэм «ГъучІыхъучан» епІон фаеу Н. Цэйм ылъытагъ, едэлугъэхэм дырагъэштагъ.

Фестивалым пкыгъоу щыплъэгъурэм урегъэгупшысэ. ХъутІыжъ Гошсымэ зипэщэ купым ышІыгъэхэр лъэгъупхъэх. Адыгэ быракъхэр, хъазырхэр, бгырыпхы-хэр, нэмыкІхэри дахэх, нэлэ-еплъ хъуштыхэм узылэпашэ.

Щэламэхэр, хъалыжъохэр...

ПщэрыхъакІохэм ялэпэлэсэн-гыи фестивалым кышлагъэлъэгъуагъ. Тхъацум хэшІыкІыгъэ шхыныгъохэр цагъэжъагъэх. Хъалыжъохэр, щэламэхэр зэхэхъэм хэлажъэрэмэ аратыгъэх. Ансамблэу «Дышъэ къамэр» якІэщакІоу пчэгум щыуджыгъэх, адыгэ джэгум зиушъомбгъугъ. Фестивалым адыгэхэм ятарихъ пкыгъохэр кышызыгъэлъэгъуагъэхэм ащыщхы Ирина Жвачко, Игорь Перевертовыр, Анжела Исаевар, нэмыкІхэри. И. Перевертовым республикэ гимназием Іоф щешІэ. Адыгэ Іанэхэр дахэу ышІыгъэх. И. Жвачко нысхъапэхэм адыгэ шыуашэхэр ащыгъэу кегъэлъагъох.

Жюрим иІофшІэн хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэ игуадзэу ШъэуапцІэкъо Аминэт, Адыгэ Хасэм хэтхэу Бэгъушъэ Адам, Шъхъаплъэкъо ГъучІыпс, СтІашъу Юр, артист цІэрыІоу Пэрэныкыо Чэтиб. ШІухъафтын шъхъалэу «Гран-при» зыфилорэр Дыды Фатимэ фагъэ-шъошагъ.

Фестивалым кышытфалотагъэхэр, зэхэщэн Іофыгъохэр нахышІу шыгъэнхэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кыхи-утыштых.

ЕМТІЫЛЬ Нурбый.

Сурэтхэр фестивалым кышыт-тетхыгъэх.

НэкІубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТІЫЛЬ Нурбый.

Зэхъышагъэр ыкІи кыдэзы-гъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб кьэралхэм ащы-псэурэ тилъэпкъэгъу-хэм адырІагъэ зэпхы-ныгъэхэмкІэ ыкІи кьэбар жъугъэм иамал-хэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зылэшылэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжъ зы-хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыплэ гъэІоры-шІапІ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкІэмкІи

пчъагъэр

3250

Индексхэр

52161

52162

Зак. 850

Хэутыным узцыкІэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэм ипшъэрылхэр зыгъэцакІэрэр редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэу

МэшІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжъ зыхырэ секретарыр

Гъогъо Зар